

10. báturin hjá Kiwanis

Báturin er hesa ferð smíðaður av Joen Petur Clementsen av Sandi.

100% tryggleika?

Tí velja fleiri og fleiri maskinmeistarar Mobil smyrjoliu!

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur • 320870

Vit lýsa málið um fiskidagarnar. M.a. við framløgu hjá Kjartan Hoydal har nógv kend fólk vóru samankomin. Síða 18

Hvat hendir við fiskidøggunum?

KÄRCHER

Vit eru einaumboð fyrri KÄRCHER trýstspularum til ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Við Sólarris í Grønlandi í 1935

Frásøgn við myndum hjá Jesar Hansen frá hendingini, tá teir settu upp á oyggj í Grønlandi.

Síða 9

Vit greiða frá 50 ára søguni hjá Realinum - har nýggi stjórin eitur Leivur Michelsen - og hava endurminningar frá kritiska grannskoðaranum Kai Lemberg.

Síða 6

Realurin 50 ár

Føroyskir fiskimenn í Hirtshals

Vit hava aftur vitjað í Hirtshals og hava savnað ein part av manningini á "Grími Kamban" í 1965.

Síða 12

Skiparar í 1905

Kennir nakar nakran skipara á mynd frá 1905?

Síða 3

Køllskipanir til skip, ídnað & handlar
Hítapumpur · Prosjektering · Montering

SUNWELL

deepchill™
is-skipan
- ein góð íløga

Royndir vísa, at góðskan á fiskinum er munandi betri við greytisi enn við vanligum ísi

ELECTRIC

Hoyvíksvegur 53 · tel 35 12 20 · www.im.fo

SJÓBJARGINGARSTØÐIN MRCC- Tórshavn

Tlf: +298-351300 · Fax: +298-351301 · Inmarsat C: 423 116210
Inmarsat B: 323 116220 (voice) 323 116221 (Fax)

Fráboðan um Seismikkvirksemi

Lýst verður, at seismiskar kanningar verða gjørdar á hesari havleið.

1. Útnyrðingshornið 63°20' N 000°24' W
2. Landnyrðingshornið Eystur ímóti markinum frá pos 1.
3. Landsynningshornið Eystur ímóti markinum frá pos 4.
4. Útsynningshornið 60°40' N 005°00' W

Felagið Western Geco kannar økið.

Kanningarnar verða gjørdar vegna Chevron Texaco.

Byrjað verður umleið.....15-07-2005

Arbeiðið tekur væntandi60 dagar

Skipanavn.....Western Pride

Kallibókstavir/Flagg3EYQ8 / Panama

Fiskiveiðiumboð.....Magni Skaale

Samband fæst við skipið á VHF rás 16.

Upplýsingar um kanningararbeiði fáast frá Tórshavn Radio, á telefon 351300, ella á telefax 351301.

Eisini verður víst til heimasíðuna www.mrcc.fo.

Villleiðandi útvarpstíðindi um dagpening

Mánadagin hevði útvarpið eini tíðindi um eina avgerð hjá kærunevndini um dagpeningaskipanina. Hesi tíðindi kundu lættliga skiljast soleiðis, at fiskimenn nú áttu at fáa dagpening allar 7 dagar í vikuna móti 5 dagar hjá teimum, sum arbeiða mánadag til fríggjadag. Grundgevingin var, at fiskimenn arbeiða allar 7 dagar í eini viku.

Vit hava fingið fleiri fyrispurningar frá fiskimonnum, um teir

hava verið “snýttir” fyri dagpening 2 dagar vikuni.

Men tað er tað als ikki talan um. Tað sum kærunevndin sigur er, at hjá teimum sum arbeiða 5 dagar í vikuni, er dagpeningurin 1/5 um dagin av teimum kr. 3.613, sum er hægsta vikugjaldið. Men hjá teimum sum arbeiða 7 dagar í eini viku er dagpeningurin 1/7 part av umrøddu upphædd 7 ferðir um vikuna.

Einasta broytingin við hesi av-

gerð er, at verður ein arbeiðsmaður sjúkur leygardag, fær hann ikki dagpening fyrr enn mánadag, tí hann verður roknaður at hava frí í vikuskiftinum. Men ein fiskimaður fær 1/7 dagpening leygardag og sunnudag. T.v.s. at avgerðin hevur sera avmarkaðan týðning.

Tað er sera óheppið, at tá útvarpið ger sær slík tíðindi, at tey ikki verða so mikið fullfíggað, at eingin ivi er um hvat tað snýr seg um.

Politistur

Eitt arbeiði við avbjóðingum

Polititið er eitt av stóru arbeiðsplássunum í Føroyum. Her hevur tú møguleikan í fullan mun at brúka tínar fákligu royndir og tínar persónligu eiginleikar í einum sjálvstøðugum arbeiði við nógvum avbjóðingum og møguleikum at mennast.

Høvuðsuppgávan hjá politinum er:

- At vera sjónligt og skapa tryggleika og trygd fyri borgaran og samfelagið
- At fyrbyggja, at ósemjur, ófriður og kriminalitetur ikkemur
- At fara eftir, kanna og upplára framdan kriminalitet
- At tryggja, at galdandi reglur verða hildnar og fyrbyggja, at vanlukkur henda

Polititið hevur til dømis ein høvuðs-leiklut í arbeiðinum at fyrbyggja kriminalitet - ikki minst millum børn og ung.

Løn og útbúgving

Longu frá fyrsta degi sum politistur í royndartíð fært tú eina kappingarføra løn. Harafturat fært tú pensión og ymisk ískoyti fyri tænastu á skiftandi tíðum. Royndartíðin er 3 til 3½ ár. Aftaná tað fært tú - um tú ert egnaður til politiarbeiði - fast starv sum politistur.

Menning og karriera

Sum politistur hevur tú góðar møguleikar fyri eini karrieru. Polititið hevur eina røð av serskeiðum - og so eru eisini leiðaraskleiðini fyri politistar, sum hava hug at arbeiða við leiðslu. Harafturat er stór trygd í starvinum og møguleikar at fáa arbeiði innan ymsar deildir ella aðra staðni í landinum.

Ynskir tú at vera við?

Vit seta eingi formlig krøv um útbúgving ella lívsroyndir fyri at søkja starv hjá politinum. Men vit leggja dent á tínar fyritreytir at verða ein góður politistur, sum kann loysa uppgávurnar hjá politinum í samsvar við reglur og virðir í samfelagnum og við virðing fyri einstaka persóninum og rættindum hansara.

Vit vilja fegin seta fólk í starv, sum ymisluga umboða føroyingin við atlit til sosialt og mentunarlígt stöði - og vit ynskja eitt hóskað byti millum kvinnur og menn.

Treytir sum skulu vera loknar, áðrenn tú søkir:

- Tú ert fylltur 21 ár
- Tú hevur føroyskan/danskan heimarætt
- Tú hevur góða heilsu, vanliga hoyrn og vanliga litsjón
- Tú hevur koyrikort til persónbil

Grundarlagið fyri politiarbeiðinum er virðing fyri rættartrygdini hjá borgaranum.

Eitt arbeiði allan sólarringin

Arbeiðið hjá politinum verður gjørt í tøttum samstarvi í politistaliðnum millum einstøku politistarar og politistøðinar.

Her er eitt gott samhald, og arbeiðið byggir á kunnleika til og nýtslu av førleikanum hjá einstaka politistinum fyri at røkka felags málum. Sum politistur ert tú altíð ein partur av liðnum - um tú ert til arbeiðis ella um tú hevur frí. Atlitid til borgaran og samfelagið er alla tíðina í miðdeplinum, og tú veitst ongantíð frammanundan, hvat dagurin ella náttin bjóðar

Meira kunning

Tey, ið ynskja meira at vita, kunnu venda sær til politistøðina á staðnum, ella politistøðina í Tórshavn, at fáa vegleiðing, spurningar svaraðar og kunningartilfar útflyggjað ella sent.

Føroya Landfúti

Politistøðin
Jónas Broncksgøta 17
Postsmoga 3018
FO-110 Tórshavn
Tlf. 35 1448 fax. 35 1449
Heimasíða: www.politi.fo

Umsóknir kunnu sendast inn alt árið, og verða upptøkuroyndir eftir tørvi. Politistar skulu setast í apríl, august og desember 2006.

Umsóknarfreistin til hesa upptøkuroyndina er 1. September 2005.

Sveisi- og trygdarútgerð til skip

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

Her er ein mynd av teimum seinastu skiparanæmingum sum gingu í skúla hjá Jens í Dali yviri í Trøð fyrst í seinastu øld. Myndin er tikin niðanfyrri pakkhúsið yviri í Trøð, har á leið, sum Farstøðin er nú. Skúlastova var á seglloftinum. Av tí at vit kenna 2 av næmingunum vita vit, at hon er frá 1905. Teir vit kenna eru nr. 25 Daniel Peter Sophus Højgaard, Rituvík (Sofus í Rituvík, sum var giftur við Helenu f. Egholm, kend jarðamóður, tey búði í Havn) Hann plagdi at hava sunnudagsskúla fyri børnum í gamla meinigheitshúsinum í Havn, sum nú er býráðssalur. Hin er nr. 26 Johannes Isaksen av Kirkju sum var beiggi Jens Cl. Isaksen í Klaksvík og Jacob Hendrik Isaksen sum búsettist í Søldarfirði. Jacob Hendrik var abbi Ejler Jacobsen, reiðara og langabbi Bjørn Kalsø, fiskimálaráðharra. Umframt Jens Cl. og Jacob Hendrik vóru 4 systur sum búsettust á Viðareiði og so beiggarnir Jóan Jakki, sum bleiv verandi eftir á Kirkju og Chr. Johannes Isaksen (Faroe-Chris) sum búsettist í Hull í Onglandi. Johannes Isaksen flutti til Nørre Vorupør uppi við vesturstrond Danmarkar við Limfjørðin. Hann var 2 reisur giftur og fekk 17 børn, harav 2 doyðu sum smá. Fyrstu ferð hann var pápi, var hann 34 ára gamal og tá yngsta barnið varð føtt var hann 70 ár. Hann doyði 80 ára gamal. Nr. 12 á myndini er Maria í Dali, kona Jens og nr. 14 er Jens í Dali sjálvur. Av tí, at vit hava fullfíggaðan navnalista yvir næmingarnar (úr bókini hjá Óla Olsen "Sigling og útbúgving"), hevði tað verið stuttligt um onkrir av lesarum blaðsins kendust við onkran afturat. Tað vóru 32 næmingar sum tóku prógv so nakrir eru ikki við á myndini.

Skiparaskúlin hjá Jens í Dali

Jens í Dali 1905

Dam, Cornelius Frederik;
f. Tórshavn: 11-11-1881
Danielsen, Samuel Johannes Daniel
Peder;
f. Kollafjørður: 03-04-1883
Djurhus, Joen Peter;
f. Porkeri: 07-10-1882
Ellingsgaard, Knud;
f. Eiði: 06-08-1878
Hansen, Ole;
f. Leirvík: 31-12-1880
Hjelm, Jesper Vilhelm;
f. Vágur: 10-04-1875
Højgaard, Daniel Peter Sophus;
f. Rituvík: 10-09-1882
Holm, Niels Christian;
f. Hvalba: 04-02-1882
Isaksen, Johannes;
f. Fugloy: 27-01-1886
Jacobsen, Jacob;
f. Kalsoy: 24-07-1881
Jacobsen, Napoleon;
f. Leynar: 19-11-1878
Jakobsen, Christoffer Frederik Osvald;
f. Norðoyri: 19-11-1884
Joensen, Christian Emil;
f. Kvivík: 24-08-1882
Joensen, Daniel Pauli Frederik;
f. Mykines: 27-12-1878
Joensen, Joen Hans Martin;
f. Sørvágur: 23-11-1881
Joensen, Olaf Jakob Kristian;

Johannesen, Johannes;
f. Nes, Eysturoy: 16-01-1878
Kruse, Jørgen Anton Julius;
f. Eiði: 13-03-1876
Kruse, Olaf Teodor;
f. Eiði: 09-06-1882
Larsen, Thomas Johan Elias;
f. Eiði: 28-08-1882
Lauritzen, Lauritz;
f. Sørvágur: 23-01-1872
Midjord, Poul Johannes;
f. Akur: 15-03-1878
Mikkelsen, Jakob Frederik;
f. Klaksvík: 24-03-1882
Mortensen, Johan Martin;
f. Porkeri: 06-06-1881
Nielsen, Johannes Nicodemus;
f. Kollafjørður: 22-07-1879
Nielsen, Ole;
f. Bøur: 09-09-1874
Nielsen, Hans Nicolaj;
f. Sumba: 06-10-1880
Nielsen, Jacob;
f. Vákur, Vestmanna: 11-02-1884
Petersen, Johannes Elias;
f. Viðareiði: 02-09-1883
Poulsen, Daniel Julius;
f. Kurlø: 09-01-1883
Rasmussen, Rasmus;
f. Vikum: 18-03-1880
Thomasen, Peder Olaf;
f. Hardanger, Noreg: 02-02-1877

Jens Pauli í Dali

Hansen, Lars Peter Frederik;
f. Tórshavn: 16-07-1886
Joensen, Hans Jacob;
f. Svínáir: 02-03-1879
Olsen, Jens Ludvig;
f. Tórshavn: 23-03-1885

Havnarmenninir Jens í Dali og Jens Mohr fóru sama dag - 1. november 1893 - at hava skiparaskúla í Havn. Jens í Dali undirvísti fyrstu árin í sethúsum sínum í C. Pløensgøtu, men flutti seinni í pakkhúsið yviri í Trøð, har hann smíðaði sær skúlastovu á seglloftinum.

Barnalærdómurin hjá monnum var ofta lítill til tíðini, og hetta hevði við sær, at hjá fleiri bar ikki til at fara undir siglingarlærna beinanvegin. Fyrst mátti grundleggjandi læran fáast upp á pláss, og við hesum hjálpti Jens Pauli, ið var sonur Jens í Dali. Tá ið Jens gavst at hava skiparaskúla í 1905, tók Jens Pauli í Dali við, og komandi hálvthundrað árin - til hann legði frá sær í 1956 - kom Jens Pauli at vera sjómansskúlalærari og stjóri.

Umframt at hava skiparaskúla um veturin var Jens í Dali frammarlaga í øllum, sum hevði við sigling og fiskivinnu at gera báðumegin aldaskiftið 1900. Hann var føddur í 1860, og 16 ára gamal fór hann við hetlendingum. Við teimum fiskaði hann í fyra ár undir Føroyum og Íslandi. Tað eina heystið, teir komu undan Íslandi, var ikki veður at seta inn í Føroyum, og tiskil fór hann við til Hetlands, har

hann varð verandi um veturin.

Jens í Dali tók stýrimansprógv á Bogø í Danmark í 1882, og eftir tað fór hann at føra skip. Sum árin gingu, gjørdist hann stórreiðari. Fyrsta skip sítt Beautiful Star keypti hann úr Onglandi í 1890, og í 1892 keypti hann Dauntless. Seinni komu fleiri sluppir afturat - tann seinasta var Knørrur. Í 1925 kom gongd á føroyskan grønlandsfiskiskap, og hetta árið gjørdi hann Knørr út til grønlandsferð.

Jens í Dali hevði sum út-

gerðarmaður tørv á nógvum goymsupláss, og tí bygdði hann sær stórt pakkhús yviri í Trøð. Nú eru húsini langt síðani sprongd burtur, men munnu hava staðið har á leið, sum Farstøðin er. Pakkhúsið var í trimum hæddum, niðasta mest ætlað saltfiski, miðhæddin til skipsútgerð og proviant, og ovast var seglloft. Burtur av seglloftinum gjørdi hann sær eina skúlastovu. Jens í Dali andaðist í 1932.

Kelda: Olsen, Óli: Sigling og útbúgving I. Argir 2003.

Her helt skiparaskúlin til í 1905.

Myndaeigari: Føroya Fornminnissavn, 3350F1360

Her er navnalistin úr bókini "Sigling og útbúgving" hjá Óla Olsen. 32 næmingar tóku prógv, so nakrir eru ikki við á myndini.

Fotoframsýning hjá Julius í Ribarhúsi

Tann 21. júlí 2005 letur upp fotoframsýning í Ribarhúsi í Fuglafirði við myndum, sum Jógvan Julius Joensen tók í 1938. Ada, fødd Andersen, úr Gilleleje og Julius giftust í júní 1938, og komu tey til Føroya á brúdleypsferð. Myndirnar eru tiknar á hesi ferð teirra. Julius er føddur í Fuglafirði í 1910. Sum vanligt var tá í tíðini, fór Julius til skips 14 ára gamal, og sigldi hann við ymiskum skipum í 6 ár, til hann í 1931 fór niður til Frederikssund at læra skipasmíð. Fyrsta skipið, hann var við, var White Star úr Vestmanna. Klæmint Klein í Oyndarfirði var skipari. Tey næstu árin var hann við "Guide Me", "Mazeppu" og "Hjördis", sum øll høvdu heimstað í Fuglafirði. Kvívíks-Kristian var skipari á "Mazeppu"

Julius

og "Hjördis", tey fyra árin Julius var við.

Um vetrarnar arbeiddi Julius á bedingini hjá Gamla Sámali Peturi í Fuglafirði. Hetta arbeiði mundi dáma honum væl, tí tað gav honum hug at fara niður til Danmarkar at læra hetta yrki. Andrass Samuelsen, sum tá var

Fiskastykkið í Støð hjá Pidda. Hús frá vinstru: hjá Alexanduri í Køk, hjá Hans Jakku í Støð (1862-1926), gomlu húsini hjá Eiðis-Tummasi, sýslumanshúsini hjá Andras Samuelsen, sum var lögmaður 1948-1950, hjá Vestmanna-Jóannes, hjá Albert á Trøðni, hjá Hans Cederius og Sofus Joensen, hjá Kristian hjá Trónda og missiónshúsið Thabor, sum varð bygt í 1924. Ovast er nýggi skúlin, bygdur í 1936.

Fuglafjørður á sumri 1938. Eingi hús eru uttan fyri Gjógvará. Lossingarbátin (lektaran) á sandinum átti Lorvíks-Jóannes. Hann hevði verið brúktur at flyta vøru úr t. d. Klaksvík og Lorvík. Hann hevði ongan motor, og mátti tí sleipast. Lektarin lá seinni við turkíhúsið hjá Haraldsen til hann fór.

Stórabrúgv. Bearnaise FD 592 liggur við brúnna. Her við leyttan druknaði Pól á Lakjuni, tá hann skuldi føra ein margarinkassa heim til Haraldsen. Ongin sá tilburðin, sum fór fram 20. janúar 1937, seinnaðag á degi. Kassin lá og fleyt á sjónum. Hvørjir eru mennirnir á myndini: Thorstein? Í erva: Tummas í Toftum?, Jógvan í Lon? Umborð á Bearnaise?

Skonnartin Bearnaise hjá Pidda, við seglum. Vinstrumegin liggur ein motorbátur, Erik ella Jacob.

Ismar og Julius saman við tveimum børnum hjá Jolinu og Eiðis-Tummasi: Keisten 1½ ár og Judith 11 ár. Gentan til høgru er ókend. Húsini hjá Pól Jóhannusi á Miðgerði siggjast til vinstru. Eisini sæst ein hjallur við uppslagstalu. Har kundu fuglfirðingar lesa blaðið Sosialdemokraten. Hjallin átti Haraldsen. Hjallurin varð seinni settur upp heiman fyri gamla Siloa við húsini hjá Eliseus Johannesen.

Á Skipanesi. Stjørnan verður drigin úr neysti. Dánjal Pauli heldur um skutin. Hann førði ofta fólk um fjørðin. Julius vendir bakið til.

Nógv fólk vóru á Molanum í Havn, tá Tjaldur fór avstað til Danmarkar. Møguliga er Eiðis-Jóhannus millum fólkið.

sýslumaður í Fuglafirði og fólkatingsmaður, hjálpti Julius at fáa lærupláss á Frederikssund Skibsværft, sum Kristian Andersen átti. Lærutíðin, sum skuldi verið 4 ár, varð stytt til 3 ár, tí hann fekk góðskrivað eitt ár fyri tíðina, hann hevði arbeitt á bedingini. Lønin í lærutíðini var 15 kr. um vikuna fyrsta árið, og 18 kr. annað og triðja árið. Fyri innivist, mat og arbeiðsklæðir skuldi hann gjalda 22 kr. um vikuna, so hann mátti fáa hjálp heimanifrá, skuldi roknistykkið hanga saman. Skuldina rindaði hann alla aftur, tá hann var útlærdur sum skipasmiður. Í 1935 flutti Julius til Gilleleje og fekk arbeiði á skipasmiðjuni hjá Andersen & Ferdinandsen. Í 1959 fekk Julius arbeiði á Helsingør Skibsværft. Har arbeiddi Julius, til hann fór frá fyri aldur í 1977.

Í Gilleleje møtti Julius

fryntligu gentuni Adu, sum var dóttir Axel Andersen, stjóra á skipasmiðjuni, har hann arbeiddi. Tey gjørdust góð, og 2. juni 1938 giftust tey í kirkjuni í Gilleleje, sum var næsta grannahús við barnaheimið hjá Adu. Sama dag fóru tey umborð á Tjaldur á brúðleypsferð til Føroya. Á hesi ferðini í Føroyum tóku tey uml. 80 myndir, mest úr Fuglafirði, men eisini úr Gøtu, Glyvrum, av Skipanesi og úr Kirkjubø.

Framsýningin letur upp hósdagin 21. juli. Jógvan á Lakjuni landsstýrismaður fer at siga nøkur orð. Hesin dagur var føðingardagur hjá Eiðis-Jóhannus, faðir Juliusar. Hann var slektaður úr Jógvanstovu á Eiði, men flutti til Fuglafjarðar sum ungur maður. Í 1905 giftist hann við Malenu í Niðristovu, og tey fluttu inn í nýggj hús, ið tey høvdu bygt beint

eystanfyrir Bugin, har kunningarstova og bókasavn eru í dag. Eiðis-Jóhannus og Malena fingusjey børn. Elst var Martína, síðani Jenny og so kom fyrsti sonurin, sum tey kallaðu Jógvan Julius. Navnið Jógvan mundi vera sjálvsagt, tí báðir abbarnir og allir fyra langabbarnir hjá dreinginum itu Jógvan. Hann varð tó altíð kallaður Julius, tí fleiri dreingir í bygdini á hansara aldri fóru navnið Jógvan. Næstu børnini hjá Malenu og Jóhannusi vóru Sidonius, Jakku, Ismar og Paula. Av teimum eru bert Sidonius og Julius á lívi. Sidonius býr á Skála og er 92 ár, meðan Julius býr í Gilleleje og er 94 ár.

Eiðis-Jóhannus var nógv ár til skips, bæði við føroyskum og norskum skipum. Hann var ein av teimum, sum stovnaði Føroya Fiskimannafelag í 1911. Tá hann var uppi-

lagstur, fór hann at passa fiskaturkíhúsið hjá Sámal Peturi, yngra, sum varð kallað Koksíð.

Julius og Ada búsettust í Gilleleje og fingusjey børn: Stig, Marlene, Sverre, Axel og Elsebeth. Tey búgva øll á Sælandi í Danmark. Ada doyði í 2002, 88 ára gomul. Julius býr nú á eldraheiminum Bakkebo Omsorgscenter í Gilleleje.

Framsýningin, ið Fuglafjarðar Fornminnisfelag skipar fyri, verður opin til 3. august. Høvi verður hjá fólki at ognar myndir frá framsýningini. Allur peningurin fer til at stuðla virkseminum hjá fornminnisfelagnum í bygdini.

Á framsýningini verða eisini, umframt myndirnar, ymisk gomul skjøl at síggja.

PJ

Nýtir ICES sunna fornuft altíð?

Eg havi lisið nýggju tilráðingina frá ICES um fiskiskapin undir Føroyum. Tað er áhugaverður lesnaður. Summar niðurstøður eru skiljanligar, aðrar eru tað als ikki. Nakað havi eg ikki skil fyri. Tað sær annars út til, at tað er broyting í ávísu førum í grundarlagnum fyri summum niðurstøðum, og tað er sera áhugavert í sjálvum sær.

Eg skal við hesum bert taka eitt petti, sum tó hevur stóran týðning, serstakliga fyri upsafiskiskapin.

Tað stendur, at rátt verður til at minka veiðiorguna eftir upsa við umleið 40 %, hóast tað stendur, at stovnurin er vaksin frá 1992 til 2003. Tí haldi eg, at tað er nóg so nógv avgjørt at skula minka veiðiorguna so álvarsliga.

Men eg skal ikki siga meira um tað, men tað, sum undrar meg nógv meira, er, at um íblandingin av toski og hýsu í fiskiskapinum eftir upsa økist, so eigur veiðiorkan eftir upsa at minkast tilsvarendi meira.

Her er tað, eg haldi, at sunn fornuft heldur upp at. Vit, sum hava fylgt við fiskiskapinum undir Føroyum, síðani vit fingur fiskidagaskipanina og áðrenn, hava sæð, hvussu íblandingin av hýsu og toski hava svingað. Fyrst í nítíárunum minkaði toskurin, sum

cubatarolararnir fingur sum hjáveiði, niður í 250 tons árliga fyri øll 8 skipini. Hetta var tað lægsta nakrantíð. Men skipini hildu fram at fiska sum vanligt, og íblandingin fór aftur at økjast, og fór upp um 2.400 tons, og byrjaði so aftur at minka.

Um tað nú vísir seg, at toskur og hýsa fer at økjast í upsaveiðini, helst tí tað er meira til av teimum, skal so upsafiskiskapurin minkast tilsvarendi?? Um nú toskur og hýsa økjast við 100 %, sum væl kann henda, hvussu langt niður skal so upsaveiðan? Skal hon so minkast við 60 % ella kanska meira?? Tað vil í veruleikanum steðga upsaveiðini. Og hvørjum skal bíðast eftir, til upsaveiðan kann økjast aftur? Er tað tá toskurin aftur minskar??

Eg haldi, at her skortar sunn fornuft í stórum. Um toskur og hýsa økist aftur í fiskiskapinum eftir upsa, so er tað tí, at tað er meira til av hesum fiskasløgum, og eg dugi ikki at síggja annað, enn at tað er gleðiligt umframt at tað er gott fyri vinnuna, at meira er at fáa av dýrari fiski. Her er tað júst, at okkara fiskidagaskipan kemur til sín rætt, men tað sær út til, at tað eru nakrir, sum ikki hava fatað eitt mukkk av henni.

Olaf Olsen

Vit hava útgerðina

◆ Flótitrol

◆ Snurpunótir

◆ Botntrol

◆ Aliútgerð

◆ Rækjutrol

◆ Annað

VÓNIN

Høvuðsskrivstova:
 Bakkavegur 22
 530 Fuglafjørður
 Telefon 474 200
 Telefax 474 201

Tórshavn:
 Vestara bryggja 12
 100 Tórshavn
 Telefon 35 43 91
 Telefax 31 33 19

info@vonin.com - www.vonin.com

Realurin 50 ár

Færøernes Realkreditinstitut byrjaði sítt virksemi ólavsøkuðag í 1955. Vit hyggja eitt sindur at søguni hjá Realinum.

Í seinasta blaði høvdu vit eina frásøgn frá árliga umboðsmannafundinum hjá Realinum. Men árið í ár er annars eitt merkisár fyri Realin, tí tað eru liðin 50 ár, síðan hann varð stovnaður. Men so beskeðin sum Realurin er, so hevur hann heldur ikki gjørt tað stóra burtur úr hesum. Vit fara tó at triva eitt sindur í søguna hjá stovninum, sum hevur havt ein so stóran leiklut í menningini av føroyska fiskiskipaflotanum.

Søguliga bakgrundin aftanfyrri Realin er nevniliga tann støðan, sum skipaflotanum var í aftan á seinna heimsbardagan.

Vit høvdu mist ein stórán part av flotanum undir krígunum. "Endurnýggingin" tá fór fyrst og fremst fram við at keypa eitt stórt tal av gomlum enskum kolfýrdum trolarum. Hetta gekk væl fyrstu árin, men tá komið varð út í 50-ina gekk raksturinn ikki, og so fóru so at siga allir trolararnir til upp-høggingar. Fiskimennirnir høvdu eingi arbeiðspláss, og í fyrsta umfari var bjargingin, at teir í stórum tali fóru til Íslands at fiska við íslenskum skipum.

Endurnýggingin av fiskiskipaflotanum gjørdist eisini eitt stórmál politiskt, so her mátti okkurt gerast. Og bjargingin gjørdist í fyrsta umfari Marshallhjálpin. Aftaná kríggið lá stórur partur av Europa í skeljasori. Hetta hevði USA áhuga fyri at hjálpa uppá. Tískil kom táverandi amerikanski uttanríkisráðharrin George Marshall í 1947 við einum hugskoti um amerikanskastuðul til londini í Europa fyri at byggja tey uppáftur. Hervið skuldi sleppast undan neyð og ruðuleika, ið kundi skapa grundarlag fyri kommunismu, og var tað nakað USA ræddist sum pestin, so var tað júst kommunismu.

Danmark fekk 1,7 mia. kr. í sín part, og eftir fólkatalinum skuldu Føroyar hava fingið 1% av hesum. Tað hevur ljóðað, at tað var hetta vit fingi, men tað samsvarar ikki við tey tøl, sum vit hava funnið

fram til. Einar 10 mio.kr. vórðu avsettar til føroyska samfelagið.

Nevndararbeiðið Føroyski parturin av hesum peningi varð so grundarlagið undir Færøernes Realkreditinstitut. Søgna byrjar við, at forsætismálaráðið tann 21. august 1953 setir eina nevnd at umhugsa møguleikan fyri einum Realkreditinstitut í Føroyum og at gera uppskot til lóg og viðtøkur.

Formaður í nevndini

gjørdist Viggo Kampmann, figgjarmálaráðharri, sum seinni gjørdist forsætismálaráðharri. Ein av donsku limunum var Niels Elkær Hansen, sum seinni gjørdist ríkisumboðsmaður í Føroyum. Føroyskir limir gjørdust Hákun Djurhuus, landsstýrismaður og Johan Djurhuus, skrivstovustjóri í landsstýrinum.

Tilsamans vóru 15 limir í nevndini.

Tað er áhugavert at lesa um, at ein av skrivarunum hjá nevndini var Kai

Lemberg, sum framvegis - ikki bert er á lívi - men er sera virkin, hóast hann er nær 85 ára gamal. Tað er ikki longri síðani enn í fjør, at hann var í Føroyum við einum flokki frá Roskilde Universitets Center (RUC), og hann var minst líka bragdligur sum hesi ungu, hóast hann bæði kundi verið abbi og langabbi teirra. Lemberg gjørdist seinni kritiskur grannskoðari hjá Realinum.

Nevndin var ikki bund-

Dánjal Mortensen t.v. saman við Egil Simonsen, sum er umboðsráðslimur, sýnsmaður og kundi hjá Realinum.

Skrivstovan var fyrstu nógvu árin í Nólsoyastovu.

Erland Fossaa varð settur sum bókhaldari og gjørdist seinni skrivstovustjóri. Í 1970 gjørdist hann "underdirektør".

in at nakrari serligari uppgávu. Hon kundi frítt mæla til, hvar hon helt, at peningur skuldi nýtast.

Í nevndararbeiðinum varð ásað, at tað var ein sera stórur og átrokandi tørvur á at fáa skapt figgingarmøguleikar fyri fiskiflotan, og at tað var her, fremsta uppgávan hjá nevndini mátti liggja.

Onnur átrokandi figgingarmál sum t.d. húsbýgging máttu so loysast á ein annan hátt.

Hetta gjørdist eisini úrslitið av tí áliti, sum varð lagt fram 7. juli 1954. Sigast kann at nevndin hevur arbeitt hampiliga skjótt, tá hugsað verður um at nevndarlimirnir vóru bæði í Føroyum og Danmark. Sagt verður í álitinum, at stovnurin í fyrsta umfari bert skuldi figgja skip, men virkisøkið skuldi víðkast, tá møguleikar gjørdust fyri hesum. At nevndin hevur gjørt sær ómak sæst eisini av, at álitið er heilar 88 síður.

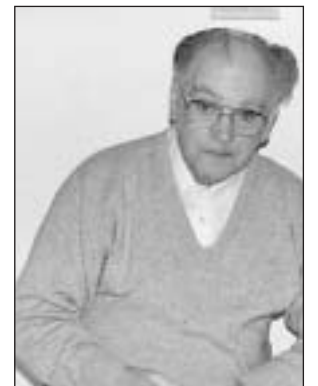
Og tann 12. mars 1955 verður lógin um Færøernes Realkreditinstitut samtykt á Fólkatíngi. Grundfæið skuldi í fyrsta umfari vera 2 mio. kr. av føroyska partinum av Marshallhjálpini. Hinar 8 mio.kr. skuldu í fyrsta umfari nýtast sum saneringslán til føroyskt vinnulív og skuldi so gjaldast inn í Realin, so hvørt peningurin varð afturgoldin.

Virksemið byrjar At fáa gongd á virksemið gekk eisini skjótt, tí tað byrjar nevniliga Ólavsøkuðag 29. juli 1955.

Stjórnin tá var O. Rønne, tjóðbankastjóri, Knud Nygaard, lækni og Niels Elkær-Hansen, sum tá arbeiddi í forsætismálaráðnum og seinni gjørdist

ríkisumboðsmaður. Sum tað sæst var meirilutin av stjórnini danir, útnevndir av donskum myndugleikum, og gerðabókin var eisini skrivað á donskum. Erland Fossaa varð settur sum bókhaldari. Seinni gjørdist hann skrivstovustjóri, og í 1970 gjørdist hann "underdirektør", og var hann í hesum starvi til 1981, tá Atli P. Dam gjørdist undirstjóri.

Meðan Atli P. Dam aftaná hetta hevur verið lögmaður í tvey skifti, hava Dánjal P. Nielsen og Dánjal Mortensen røkt starvið. Skrivstovan var fyrstu nógvu árin í Nólsoyastovu í Gongini, sum Knud Lambaa átti, og hevði Realurin í mong ár skrivstovufelagsskap við Valuta- og Prísráð Føroya, har Helga Petersen, dóttir Christian Holm Jacobsen, arbeiddi. Helga arbeiddi lutvíst fyri Realin, so hon var við frá fyrsta degi. Helga doyði í 1993. Seinni keypti Realurin Fosbankan, og hevur hann hildið til har síðani tá. Realurin hevur annars verið merktur av støðugum starvsfólki. Fyrsta fulltíðar starvsfólk gjørdist Hanna Gaardlykke, seinni Joensen, sum var í starvi frá 1963 til 1972. Tá varð hon avloyst av Gunnbjørg Rubeksen sum er her enn.

Dánjal Nielsen

Hon er í lýtuni virkandi undirstjóri til ein nýggjur verður settur.

Nevndin gjørdi eitt stórt fyrireikingararbeiði, áðrenn hon rættuliga fór til verka. Fyrsti fundur var 26. juli 1955. Síðan vóru 7 fundardagar í august, har støða skuldi takast til tey praktisku viðurskiftini.

Men byrjanin hjá Realinum var tung. Í ársfrágreiðingini, sum gongur fram til 31. mars 1956, er einans eitt lán givið og goldið, og tað var til trolaran "Fiskanes", sum fekk játtað lán á fundi 20. september og gjørdist hetta ein sera góð iløga. Hetta var byrjanin til eina røð av nútímans síðutrolarum, sum góvu nógv av sær tey fylgjandi árin. Men í 1955 vórðu 10 umsóknir sýttar, tí "tann ætlaða peningaleggingin var ikki hildin at vera økonomisk forvarlig vegna aldurin á teimum førum, sum vóru boðin sum pant, onnur vegna tess, at umsóknjararnir ikki høvdu nóg mikið av eginpeningi".

Tann 17. januar 1956 varð lán játtað til Højgaard virkið á Toftum til bygging av einum línubáti, og var hetta fyrsti nýbygningur, sum realurin fíggaði og var talan um "Vesturhavið Blíða", sum var tann fyrsti í eini langari røð av stállínuskipum. Fyri nøkrum árum síðani høvdu vit eina drúgva frágreiðing um hetta skip, sum eisini var eitt slag av søgu um línuskipini. Henda søgan kann lesast á www.fiskimannafelag.fo blað nr. 284.

Tað kann verða nevnt her, at um hetta leitið tók løgtingið eisini stór stig til at skunda undir at vit finga eina nýggjan fiski-

Síðan keypti Realurin Fossbankan.

flota, og hetta var við lógini um studningslán. Tann reiðari sum kundi skaffa 10% í eginpeningi, skuldi fáa 20% av byggi-kostnaðinum sum studningslán, sum veruliga var studningur.

Hetta setti sera stóra gongd á nýbygging av línuskipum. Teir mundu vera einir 50 í tali, og tá hvør teirra kravdi eina manning uppá 25 mans, var tað skjótt, at allir fiskimenn finga arbeiði við føroyskum skipum. At tað so skjótt kom at vera tørvur á manning er so ein onnur søga.

Hetta síggja vit eisini aftur í ársfrágreiðinum hjá Realinum. Í 1958/59 vóru 69 umsóknir, og 52 av hesum vórðu játtaðar. Tá eru lánini komin upp á 7,8 mio.kr.

Støðan í dag Leypa vit fram til 1964/65 síggja vit, at 119 lán eru givin til eina upphædd uppá 61,5 mio. kr. Av hesum lánunum eru 56 latin við panti í línuskipum omanfyri 100 br.t. Tískil sær út til, at realurin hevur verið við at fígga serliga øll línuskipini, sum komu.

Hetta árið er eginognin komin uppá 15,6 mio.kr. Hvussu nógv ið er broytt í Realinum sæst av, at nú er eginognin komin uppá 577,5 mio.kr.

Umstøðurnar eru nógv broyttar síðan Realurin byrjað sítt virkseimi. Nú í fleiri ár hevur verið sera lítið av nýbygging av fiskiskipum, men realurin hevur nú dugað væl at laga seg til nýggja tíðirnar.

Tað hevur politisk verið

nokk so nógv tosað um at broyta skipanina á Realinum eftir at hann kom á føroyskar hendur í 1998.

Men vinnan er samd um, at her skal einki broytast. Tað er eingin grund til at broyta nakað sum riggar. Og at Realurin riggar kom fyrst og fremst til sjóndar undir kreppuni, har hann við hepnari hond fekk forðað fyri at vit mistu góð skip av landinum.

Vit fara at ynskja Realinum góðan byr framyvir og vænta, at hann framvegis fer at vera álitið hjá okkara fiskiflota.

Atli P. Dam

Nýggjur stjóri í Realinum verur Leivur Michelsen. Hann er 48 ára gamal. Í 1983 gjørdist hann roknskaparleiðari á Bacalao, og hann gjørdist eisini nevndarlimur í Ráfiskagrunninum. Síðan 1993 hevur hann verið roknskaparleiðari hjá Føroya Fiskavirking. Kona hansara eru Fríða, og tey eiga 3 børn.

Lesið eisini endurminningarnar hjá Kai Lemberg á næstu síðu frá hansara virki í sambandi við Realin

Gunnbjörg Rubeksen hevur verið virkandi stjóri síðan Atli Dam doyði.

Fyrsta skip Realurin fíggaði var "Fiskanes". Og hetta var eisini ein góð byrjan til endurnýgging av skipaflotanum.

Kai Lemberg:

Endurminningar frá virkinum í Færøernes Realkreditinstitut

Sum umrøtt í greinini um Realin hevur Kai Lemberg havt ein virkan leiklut bæði í fyrireikingararbeiðinum undan stovningini av Realinum og aftaná sum kritiskur grannskoðara. Kai hevur her nakrar stuttligar endurminningar frá hesi tíðini, og tør lýsa eisini væl hendan partin av okkara fiskivinnusøgu:

Kristiskur mótvegis portugalstrolarunum Et af FR's første store frem-skridd for fornyelse ad den færøske fiskeflåde var de samtidige lån til 3 store portugisiske trawlere. I min revisionsrapport for det år fremførte jeg nogle kritiske bemærkninger om risikoen ved en så stor samtidig långivning til 3 fartøjer af samme type. Den kritik var man ikke rigtig tilfreds med på Færøerne. Da jeg om sommeren kom til Færøerne for Statsministeriet, deltog jeg i en rundtur til bygder, hvor der havde været store offentlige investeringer - bl.a. til det nyligt moderniserede hospital i Tvøroyri, hvor Elkær-Hansen og Johan Djurhuus stolt fremviste et stort nyt fryserum til både medicin og fødevarer. Under middagen efter besøget betroede de mig, at de havde leget med tanken om at "komme til" at skubbe døren til fryserummet i, når jeg var trådt derind, så jeg kunne blive nedfrosset.

Vildi sjálvur royna lívið á sjónum
Nogle år senere besluttede jeg ved selvsyn på et af

Kai Lemberg hevur havt ein virkan leiklut bæði í fyrireikingararbeiðinum undan stovningini av Realinum og aftaná sum kritiskur grannskoðara

FR's panter at ville opleve, hvordan et fiskefartøj var indrettet, og hvordan mandskabets forhold ombord var. FR fandt frem til, at jeg i stedet for en sædvanlig hjemrejse med Tjaldur eller Dronningen kunne komme med en lille snurrevådsbåd Lambanes fra Skálafjørður til Aberdeen med en last isfisk. Båden måtte ikke tage passagerer, så jeg blev hyret som radiotelegrafist og lærte at telegrafere til Radio Wick i Skotland og forhøre mig om landinger og priser. Fra den pragtfulde rejse husker jeg mange ting tydeligt. Især at det lille skib vippede kolossalt - "vi mistede ikke en krusning!" - og jeg fik tonsvis

af frisk luft i lungerne. Fra masser af sejlture mellem øerne i al slags vejr og (dengang) meget små både havde jeg lært at blive søstærk. Den første aftensmad blev jeg begejstret for: skøn friskfanget, kogt torsk med færøske kartofler og snaps til. Men jeg blev forbavset, da det viste sig, at morgenmaden også bestod af kogt torsk med kartofler, og det var også hovedbestanddelen af frokosten!

En særlig fornøjelse fik det 3 personers mandskab, da jeg spurgte efter toilettet, som jeg ikke kunne finde. "Nu skal jeg hente det", sagde en fisker - det lød mærkeligt! - og så kom han tilbage med en spand med langt

Lemberg hevði hug at finna at keypinum av portugalstrolarunum, sum kostaðu heilar 6 mill. pr. stk. Annars riggaðu teir stak illa at byrja við. Sum nakað nýtt fingur teir elektrisk spøl frá donsku fyrirkuni Thrige-Titan. Tey vóru vist als ikki egnað til trolarar.

tov bundet i samt en parrulle.

"Sæt dig på spanden her på dækket", sagde skipperen (Chr. Lamhauge?), "og bagefter smider du spanden i søen - men hold godt fast i rebet."

Mandskabet grinede, da jeg smed spanden i havet og nær var væltet omkuld, da rebet strammede til. Jeg løb afsted langs rælingen og holdt fast i rebet, mens jeg tænkte "De skal ikke se mig miste spanden!" Til sidst lykkedes det mig virkelig at stå fast og få hevet spanden op på dækket.

Niður við "Vágbingi" Et andet år tog jeg med en af de tre portugisere, trawleren Vábingur til Grimsby med isfisk - fra Suduroy til Grimsby. Det var sandelig en helt anden tur. Min kahyt var storartet - nærmest luksus, og menuen var unægtelig meget alsidig. Da der blev hård sø, hentede kaptajnen mig op i styrehuset. Derfra så jeg, hvordan trawleren - modsat snurrevådsbåden - lå dybt og skar ind igennem bølgerne, som skyllede hårdt ind over dækket. Hvis ikke officererne omkring mig havde stået og set med sindsro på dette, ville jeg have troet, at skibet var ved at gå under.

Men efter et halvt eller helt minut løftede trawleren sig som en hval, og vandet fossede ud til begge sider.

En imponerende oplevelse for en landkrabbe! Ud for Grimsby måtte vi vente længe på grund af tidevandet, før vi gennem slusen kunne komme til kaj. Forbløffende at se, hvordan kaptajnen i stedet for at bakse med et vældigt rat stod og trykkede på knapper, der regulerede det hele. Da var det sen aften, og jeg nød det imponerende skue, da skibets last blev tømt under stor larm og med blændende projektorer.

Góðar royndir av Atla og Gunnbjørg I de mange sidste år af min tid som Statsministeriets kritiske revisor i FR var Atli Dam den daglige direktør. Han var et pragtfuldt menneske at arbejde sammen med - meget vidende, meget åben og med et herligt humør. Han havde bestemt meninger, men prøvede aldrig at påvirke konklusionerne i mine rapporter. Vi blev rigtig gode venner, jeg lærte meget af hans enorme kendskab til fiskeriets altid skiftende vilkår og til persongalleriet af redere, fagforeningsfolk og politi-

kere. Samtidig var personalet på kontoret - især husker jeg Fru Rubeksen - søde og varme mennesker, som det var en glæde at snakke med.

Det imponerede mig, hvor hurtigt og effektivt det færøske fiskeri - redere og mandskab - formåede at omstille sig til nye fangstsorter og fangstmetoder. År efter år oplevede jeg, hvordan nye lån fra FR gik til ombygninger af selv ret nye fartøjer til ændrede fangstvilkår.

Hugaligur umboðsráðsfundur og ikki at tala um morgunmatin Et kapitel for sig var FR's årlige repræsentantskabsmøder. Der fik jeg lejlighed til mere personligt at snakke med både gamle bekendte, især politikere, og med redere og andre jeg ellers ikke havde kontakt med.

Om måltidet på Parnaset i Hotel Hafnia efter mødet bestod af de utroligste færøske lækkerier: sild, torsk, helleflynder, laks, muslinger, grind og spik, skinsakjød, ræst kød, skerpikjød, stegte lomvier og lunder osv. osv. plus godt med drikkevarer. I guder, hvor var det skønt! For mig var det altid uden sammenligning årets bedste og festligste måltid.

Bjargingarútgerð á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiutgerð, bjargingar og trygdarútgerð.

Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsdráktir
- Flótdráktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjarar
- Eldávaringar
- Branddráktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan
Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olvant.fo

Eftir Jesar Hansen:

Ein nátt á Sótnesi

Við skonnartini "Sólarris" í Grønlandi 1935

**At taka úr
blaðnum**

 Síðurnar 9,
10, 15 og 16
kunnu takast
úr blaðnum

Jesar Hansen (1912-1980) hevur verið ein merkisverdur persónur. Fyrst og fremst tók hann ein heilan hóp av myndum, ikki minst umborð á teimum skipum, hann sigldi við. Hesar myndir eru gull verðar, sum tær lýsa gerandisdagin hjá fiskimonnum. Nógvar av hansara myndum vóru endurgivnar í røðini um Bernhard Hendriksen, sum vit høvdu herfyri. Men

Jesar dugdi eisini at skriva sum hendan frásøgnin, ið vit prenta í tveimum pørtum, er prógv um. Osmund Joensen úr Sandavági fekk loyvi frá bróðir Jesars, Karl Edvardi, at skriva frásøgnina av og at lata hana prenta. Og vit kunnu nýta myndirnar hjá Eliesar í hansara egnu frásøgn. Annars var Jesar í Hammerfest seinastu árin og er grivin har.

Í hvørjum ungum føroyingi stendur hugurin til havið, tað hav, ið hann frá fyrstu barnaárum hevur fyri eygum sínum, og sum hann leingist og tráar eftir, saman við røttum sjógørpum, at pløga í eystan og vestan, sunnan og norðan,

Hetta undurfulla, dragandi hav, ið umgyrðir hesar yndisligu, hugtakandi vøkr oyggjar okkara úti í Atlantshavinum, eigur allan hansara alsk.

Tíðliga telist hin ungi føroyingurin millum manna. Fúsan og glaðan sært tú hann á fyrsta sinni trína á skipsdekk. Tað, hann á skúlabeinkinum droymdi um og longdist eftir, er nú vorðið álvara, og hitt ókenda ævintýrið er byrjað.

Frammi í gron stendur hin ungi føroyingurin og starir inn móti landi. Dvørgamálið frá motorinum hoyrist svara aftur úr kluftum, homrum og gjáum. Svartfuglurin stoytir sær á høvdið framman fyri stav, meðan ritur og nátar flúgva í ring í erva. Hann sær smalurnar so friðarliga grasa innan-

Smíðjan í Føroyingahavnini.

bergs og minka burtur til tess at alt lív á landi hvørur.

Oyggjarnar lækkast og at enda søkka tær, á ein løgnan hátt, fyri fyrstu ferð í havið fyri eygum hans, meðan hann í huganum sendir øllum sínum kæru heima eina blíða

heilsan.

Kós verður sett móti Grønlandi. - Samdøgur eftir samdøgur sæst einki uttan hitt grábláa, endaleysa hav í allar ættir.

Hin ungi garpurin skal nú luttaka í øllum fyrifallandi arbeiði innanborða, har hann kemur at

uppliva bæði illveður og góðveður og verður vandur til ein rættan føroyskan sjómann, sum fer at sýna dirvi og gera brøgd tá ið um ræður og vísa at: "enn eru knotur í føroyskum kongum."

So torført kundi lívið hjá fiskimanni vera

Hetta, eg her vil greiða frá, er ein sannur tilburður, sum fór fram náttina millum 2. og 3. september 1935 við vesturstrond Grønlands, og sum m.a. vísir, hvussu torført og vandamikið lív føroyska fiskimanna er har vesturi, har vit starvast og stríðast fyri tilveruni.

Sum flestum kunnugt fiskaðu flest øll av størri føroysku skipunum við bátum í Grønlandi um hetta mundið.

Mánadagur var, so farið varð í bátarnar tá ið ljóst var, um fimmtíðina um morgunin. Hendan dagin

royndu vit undir landi, har markið gongur eftir ytstu skerunum. Vit royndu til skaffitíð kl. 12, men lítið varð fingið, tí lítil var fiskurin undir landi hetta heystið, og enn minni úti á grunnunum.

Um hetta mundið varð bátatørn skift og annað

fólk fór aftur í bátarnar, sum tá vóru komnir aftur at borði.

Ikki verður altíð roynt saman, tá lítil fiskur er til, men bátarnir fara hvør í sína ætt at vita, hvar frægest er, so ein kann ætla, at allir bátarnir koma ikki altíð ísenn aftur at borði.

Sum áður sagt, varð bátatørn skift. Vit fiskaðu tá á skipinum, meðan summir fóru í lastina at ríva um, tí nakað av fiski var á banjaranum.

Kl. 6 s.p. komu nakrir bátar aftur at borði. Tá fiskurin var uppskipaður, stimaði skipið eitt sindur norður eftir móti øðrum skerum fyri at royna har. So fóru vit aftur í bátarnar.

Tilsaman høvdu vit seks í tali, men av hesum vóru bert fyra komnir aftur, tveir av hesum vóru maskinbátar. Tað var nú komið móti kvøldi so ikki var langt til myrkurs, og tessvegna skuldu vit allir halda okkum um somu leið.

Hann var norðan í ættini, frískt lot. Grimur tokubakki stóð fyri norðan, so vindurin kundi væntast at

"Sólarris" í Føroyingahavnini.

Petur á Ryggi og Niels Joensen í Føroyingahavnini.

Framhald á næstu síðu

vaksa um eitt bil.

Vit vóru nú til reiðar og fóru frá borði, gjørdu allar bátarnar fastar hvønn aftan á annan, við maskinbátunum á odda, men smátt gekk, tí vindurin var ímóti, so róð bleiv eisini.

Okkurt um hálvan tíma pressaðu vit móti vindi, sum sjónliga vaks í hvørjum, og sjógvurin gjørdist meir og meir drabbatur.

Køvdi av í toku

Meðan vit stímaðu, køvdi hann av við toku, so vit mistu bæði land og skip úr eygsjón. Áðrenn hetta barst á, høvdu vit tó tikið kumpassinar á bekkinn og fingið peiling av skipinum. Síðan settust vit at fiska, men lítið bar til, vit fingi bert nakrar fáar fiskar.

Sum øllum fiskimonn-um kunnugt, ið her hava verið, rekur ógvuliga hart við Grønlands stendur. Stundum norður og stundum suður. Í fleiri dagar kann t.d. vera norðurrák og so bráðliga skifta til suðurrák og umvent, so streymi kann als ikki rokna við, um ein ikki hevur landkenning og kann ýta av.

Vit vóru nú í iva um, hvar skipið var. Tað var farið at skýma, náttarmyrkrið kom á okkum og tokan afturat. Vit blástu í teir smáu lúrnar, ið vóru á hvørjum báti, men einki ljóð hoyrdist frá skipinum, tað var komið ov langt burtur til at vit kundu hoyra teir.

Vegna hesi viðurskipti hildu vit ikki vera beint at halda til havs móti nátt, tí vit vistu væl, at peiling okkara á kumpassinum nú ikki longur var at líta á, av tí, at skipið lá avhálað og rak eins og bátar okkara.

Snørini vórðu nú inn drigin og allir fyra bátarnir lógu nú borð um borð og prátaðu um, hvat gerast skuldi. Teimum elstu

Føroyskar sluppir undir Íslandi.

umborð dámdu einki at halda til havs fyri at finna skipið undir hesum viðurskiptum, men hildu at vit heldur máttu halda inn móti landi fyri at finna okkum skjól innan fyri skerini ella á onkrum firði.

Vindurin var nú nógv vaksinn - o.u. vindmegi 7 - og sjógvurin farin at vísa tenn á hesum grunna vatni, so hvør maður mátti oljubrynjast, um hann vildi sita turrur innanborða.

Aftur bleiv blást í lúðrarnar, men einki ljóð hoyrdist frá skipinum, so vit vóru nú greiðir yvir, at okkurt mátti gerast, tí skipið kundu vit ikki vænta at finna, sum stóðan var.

Síðan gjørdu vit allar bátarnar fastar hvønn í annan, settu motorarnar í gongd og sigldu inn móti landi. - Tá vit høvdu siglt umleið hálvan tíma, sóu vit ein hólman framman stavn og hildu nú suður eftir fyri at finna ein fjørð, sum vit fyrr um dagin høvdu verið varugir við.

Vandamikil sigling
Hetta var tó ein vandamikil sigling, tí nú var næstan heilt myrkt. Tveir mans á fyrsta báti hildu útkikk, tí væl mátti ansast eftir flúrum og skerum,

sum ikki trutu her á leiðini.

Ógvuliga undarligt og trøsligt er at sigla fram við skerunum í Grønlandi og ringt at kenna seg, serliga í náttarmyrkri og toku, tá ið hvør hólman og hvørt sker næstan siggja eins út.

Av og á lögdu vit stilt fyri at lurta, um ikki okkurt ljóð var at hoyra frá skipinum, men í so máta var kvírt, einki ljóð uttan vindurin og brimduni.

Motorarnar aftur í gongd og vit sigldu eitt fitt petti longur suður. Síðan hildu vit beint móti landi millum flúrar, sker og hólmar, tí nú hildu vit okkum vera komnar nóg langt suður, at her um leið mátti hesin fjørður vera.

So lógi tað ljóðar, funnu vit beint inn á hann. Nú var meira reint at sigla og sjógvurin slættari, so at beint høvdu vit roknað.

Alt skal jú hava navn, og fyri at vit nú skuldu hava eitt navn at halda okkum til, so nevndu vit henda fjørðin "Pressfjørðin" tað ið eftir var av túrinum. Hesa nátt komu vit at uppliva mangt áhugavert, bæði av gaman og álvara, sum eg og felagar mínir leingi fara at minnst.

Sum áður greitt frá sigldu vit nú inn gjøgnum

Pressfjørðin fyri at finna okkum skjól fyri náttina.

Ein kann ætla, at lagið var ymiskt innanborða undir slíkum umstøðum. Hann sá út til at gera vind tað kvøldið og um illveður kom, so kundu vit vænta okkum at gista fleiri nætur á landi, tí ikki var gott at vita, nær skipið kundi koma inn móti skerunum aftur. Ofta liggur tokan fleiri dagar í Grønlandi, tó at tað er stilt og gott veður.

Vit vóru heldur ikki væl útgjördir við provianti, summir bátar høvdu nakrar fáar keks og einki vatn, meðan aðrir høvdu eitt sindur av vatni og onki keks, so vit máttu vera ógvuliga sparnir við tí, vit høvdu, um vit skuldu koma at gista nakrar dagar á landi. Nakrar fáar fiskar høvdu vit eisini í bátinum, so vit høvdu tó onga neyð tað fyrsta samdøgrið.

Sum sagt var lagið ymiskt innanborða. Vit ungu vóru kátir og væl hýrdir, sungu meðan vit stímaðu inn eftir og flentu at viðurskiptunum, tí fyri okkum var hetta mest sum ein rannsóknarferð, um vit so skuldu deyja nakað á landi. Men teir gomlu, ið við vóru, tóku tað meir í álvara og bóðu okkum halda kjaft og ikki flenna í

slíkum umstøðum, tí tað kundi hent at vit vóru smali um halan áðrenn vit sluppu frá landi aftur. Hesum góvu vit ongan ans, men vóru kátir eins og áður.

"Hanus" og "Birita"

Sum vera man er hvør einstakur bátur nevndur við einum ella øðrum serstøkum navni, eins og bátsskipanin er hin sama á hvørjum báti.

Ein av bátum okkara varð nevndur "Sótus", og kann onkur halda, at hetta er eitt heldur lugið navn, men hetta hevði sín søguliga uppruna, sum her skal sigast frá.

Vit høvdu tilsamans 6 bátar. Á ferðini yvir um Atlantshavið høvdu vit 4 av hesum á dekkinum ella holvdir omaná fiskakassan, har teir lógu væl surraðir, meðan hinir tveir stóðu ella rættari lógu á liðini uppi á gálgunum væl surraðir, hvør í sínum borðið.

Sum á flest øllum skonnartum stendur kokkahúsið undir gálgunum. Báturin, ið kom at verða nevndur "Sótus" hevði, uttan nakra serliga orsök, fingið pláss á gálgunum í bakborði, og varð navnið seinni viðgitið í manntalu innanborða, ja kanska longur.

Ofta er heldur fløtt inni í kokkahúsinum við tað, at gamla "Birita" næstan altíð, bæði nátt og dag stendur alreiyð og brosand, tá ein leitar fram við durum hennara, har hon, hóast við fyra beinum, ið bera bjølg hennara, skuldi verið løtt á fótum, kortini stendur á sama staði, har hon einaferð er sett, meðan har afturímóti makkarin "Hanus", sum bert á einum beini stendur, er fríluftsmaðurin - náttúruelskarin -.

"Hanus" og "Birita" sigast at vera gift. Hennara virki er bert innanhýsis, meðan "Hanus" við sínum svartu hálsi, sum sjáldan verður vaskaður, ella beinari reinskaður, tráar upp eftir og altíð er varur við, hvat hendir uttan um hann, og hevur hug at skoða eitt strik inn í framtíðina fyri at hava okkurt nýtt at bera fram fyri vívið, sum aldri kemur uttan dura.

"Hanus" er annars sera lítillátin maður, tigandi og spakfórur, livir mestsum í einari verð fyri seg saman við "Birita". Men tá ið tey onkuntíð práta saman, hoyrist at hann veit meira um tilveruna enn flest onnur.

"Hanus" rennir eyguni niður yvir "Birita", hann er nú vorðin so svartur sum

Lossa vatn í Føroyingahavnini.

Gjørt verður reint.

Svimjihylurin á Slættanesi

Í seinasta blaði hövdu vit eina frásøgn frá einum gongutúri til Slættanes. Her varð eisini sagt eitt sindur frá søguni hjá bygðini. M.a. um svimjihylin, sum varð gjørdur har í 30-unum.

Sagt varð, at tað var Poul E Petersen, beiggi læraran Napoleon, ið hevði skipað fyri at byggja hylin. Hetta var ikki heilt rætt. Tað var nevniliga Napoleon sjálvur sum saman við øðrum fekk hylin gjørdan.

Napoleon var, eins og bróðurin, ein sera virkin ítróttarmaður, bæði tá talan var um at læra børnini og ungdomin at svimja og íðka annan ítrótt. Hinegin so bygdi Poul svimjihyl í øðrum bygðum, m.a. í Mykinesi, har tað tá vóru munandi fleiri børn enn í dag. Um hesa tíðina varð áhugin fyri svimjing sera stórur, og lærarar skipaðu fyri at fáa svimjihylar nógva staðni í landinum. Vit hava fyrr umrøtt hvussu tað var í Svínø. Her var Hjalmar Hátún lærari, og hann legði dent á at læra børnini at svimja. Hetta kom honum eisini til góðar í ríkiligt mát, tá ein av hansara næmingum Poul Meyer Olsen, bjargaði dóttir hansara, sum var farin á bláman.

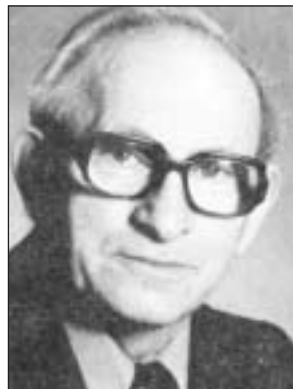
Um Napoleon kann annars sigast, at hann var føddur í Sørvági í 1906. Sum allir ungir dreingir tá fór hann blaðungur til skips, til hann 20 ára gamal fór á læraraskúla. Í

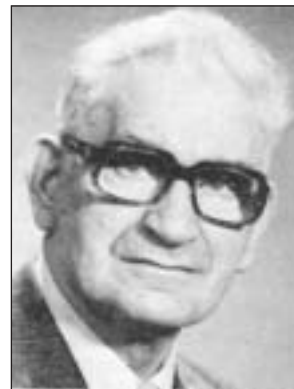
Henda myndin er frá uml. 1940. Sum tað sæst hevur hylurin umklæðingarrúm, sum neyvan hevur verið vanligt. Tey, sum eru á myndini, eru frá vinstru: Edith, Etly, Erling, Johan, Bjarni og Ottar, sum seinni gjørdist stjóri á kommunuskúlanum í Havn.

Slættanes í gomlum døgum.

Napoleon Petersen.

Poul E Petersen.

Tað var javnstøða á Slættanesi. Konurnar máttu eisini undir leypin!

1930/31 var hann vikarur í Mykinesi og 1931/41 var hann ferðalærari á Vatnsørum og Slættanesi. Frá 1941 til 1945 var hann fulla tíð á Slættanesi.

Hann tók svimjilærara-prógv og prógv í fríum ítrótti í 1936. Hann var við til at stovna Sørvágs Ítróttarfelag, og hann var formaður í fleiri ár. Og hann var eisini við til at stovna ÍSF.

Beiggin Poul Edvard var føddur í 1901. Eins og beiggin fór hann til skips og síðan á læraraskúla. Hann tók svimjilærarskeið í 1931, og hann var

m.a. lærari í Mykinesi 1923-1944. Hann var ótrúliga virkin innan ítrótt og á nógvum øðrum økjum. Hann var undangongumaður at stovna ÍSF og gjørdist ítróttarráðgevi í fólkskúlanum.

So sigast kann, at parturin hjá hvørgum av beiggjunum hevur ligið eftir, tá talan var um ítrótt.

Vit hava frá Sigríð Dalsgaard, dóttir Napoleon, lænt gamlar myndir av Slættanesi m.a. av svimjihylinum. Og vit fegnast um at kunna geva hetta ískoyti til søguna um Slættanes.

BAADER®

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

**SKIPSTIMBUR
& APTERING**

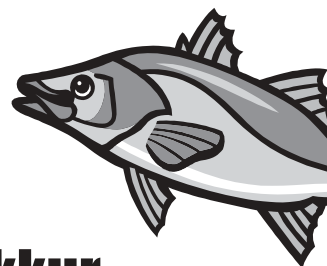
Vit átaka okkum alt arbeiði innan
skipstimbur og aptering, so sum
nýggja messu, brúgv ella lugar.

**Sp/f Skipstimbur
og aptering**

v/Jón Jacobsen · FO-470 Eiði · Tlf: 22 23 86

AGN

**sild
tobis
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur**

...dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR
telefon: 448095 · fax: 448744

Tað ber ikki til at koma til Hirtshals uttan at renna seg í føroyingar og føroyskt virkseml. Aftaná at vera komin í land aftur av vitjanini umborð á “Bliki”, sum greitt er frá í aðrari grein, sæst eitt kraftblokkaskip at koma inn móti bryggjuni. Hetta vísir seg at vera “Ruth”, sum er ein partur av føroysku nótasøguni í Hirtshals. Tað er Gullak Madsen, ættaður úr Kvívík, ið eigur “Ruth”, sum er tann næsta í røðini. Tann fyrra “Ruth” var ex “Havlot”, ex “Skálafossur”, sum var ex “Leivur Hepni”.

Fyri nøkrum fáum árum síðani gjørdist gamla “Ruth” til “Strømboli”, og ein nýggj “Ruth” fekst til vega, sum eisini var eitt nýggjari og størri skip. Nú høvdu teir júst verið í Skagen og landað ein góðan túr.

Tá ið “Ruth” hevði lagt at var farið umborð, og har fekst eisini ein drekkamuður. Bert føroyingar eru við “Ruth”. Summir teirra búa í Hirtshals, meðan aðrir framvegis búa í Føroyum og ferðast ímillum.

Finnur, Mundi og Asbjørna hava 40 ára kraftblokkajubileum í ár. Ein av manningini á “Ruth” var mín gamli skipsfelagi, Finnur Johannesen, ættaður úr Skálavík, men búsitandi í Skopun.

Vit báðir kunnu kansa sigast at vera ímillum veteranarnar í føroyska kraftblokkafloktanum.

Tað var í 1962, at vit føroyingar finga okkara fyrsta kraftblokkaskip. Hetta var “Brestir” hjá Poul Hansen, ið upprunliga var línubátur, men sum var umbygdur til kraftblokk, sum tá var ein kollveltandi reiðskapur. Hetta førði til, at føroyingar - sum frá leið - finga ein heilan flota av kraftblokkaskipum, sum í fyrsta umfari vóru umbygd línuskip. Eitt av hesum var “Grímur Kamban” hjá Poul Hansen, sum var ein av teimum fyrstu línubátunum. Hann kom í 1959. Fór sjálvur við har í 1964 á saltfiskaveiðu, sum tá ikki var roknað so spennandi longur. Hetta merkti eisini, at tað var farið at standa á at fáa manning. Í 1965 varð “Grímur Kamban” umbygdur til kraftblokk, og tá var tað, at vit báðir Finnur, sum tá var eini 17 ára gamal, komu saman. Skipari tá varð Brynjálvar Petersen, sum gjørdist ein av okkara royndastu fiskimonnum. Mín karriera við kraftblokki gjørdist nú

Av “Grími Kamban” til nótaveiðu í Hirtshals

Vit vitjaðu í Hirtshals í 2003 og høvdu tá eina frágreiðing um støðuna. Nú hava vit verið aftur og vitja. Føroyingar eru framvegis sjónligir í býnum og “føroyska” kraftblokkaveiðan er tann mest lönandi parturin í donsku fiskivinnuni.

Partur av fiskaríhavnini í Hirtshals.

“Ruth” á veg inn í Hirtshals.

Umborð á “Ruth”, f.v. Hans Clementsen, Mikkjal Godtfred, skipari, Finnur Johannesen, Jón Nystrøm, Petur Simonsen og Jens Arne.

ikkí so long, men Finnur er enn í somu vinnu, og hevur hann tískil 40 ára kraftblokkajubileum í ár. Teir eru heilt fáir, sum hava verið longri.

Finnur hevur alla tíðina hildið fast um, at hann vildi búgva í Føroyum. Men tað er eitt sindur ymskt, hvussu hann hevur fatað seg ynsktan sum føroying av føroysku myndugleikunum. Mátistokkurin hevur verið tann so kallaði samdøgursfrádrátturin, ið av undanfarna landsstýri varð koyrdur so langt niður, at tað veruliga ikki fekst eitt oyra í frádrátti fyri ferðing til og frá Føroyar. Hetta er annars eitt mál, sum er nógv umrøtt her í blaðnum, og seinasta orðið er ikki sagt enn. Men nú er hesin frádráttur broyttur soleiðis, at tað aftur kann loysa seg at búa í Føroyum og at sigla við kraftblokkaskipi út frá Hirtshals.

Føðingardagur á Malta

Seinni um kvøldið hittust vit aftur á Malta, sum kann sigast at vera eitt slag av eini føroyskari sendistovu í Hirtshals. Tað eru longu nógv ár síðani, at hjúnini Gretha og Levi Joensen settu seg niður í Hirtshals at reka sjómansmissiðs-arbeiði millum allar teir føroysku fiskimenninar, sum komu til Hirtshals, og vóru teir bæði við donskum og føroyskum skipum.

Síðan hava onnur skift við Levi og Grethu, og seinastu mánaðirnar hava tað verið hjúnini Elsa og Poul Johan Djurhuus, sum hava virkað her. Júst hendan fríggjadagin hevði Poul Johan 55 ára føðingardag. Samstundis var hann við at fara heima aftur á hesum sinni, meðan Levi og konan skuldu taka við aftur. Og tað má sigast at vera eitt prógv um, hvønn týðning Malta hevur havt fyri okkara fiskimenn, at “Ruth” skuldi veruliga verið farin avstað aftur frá Skagen, men teir komu til Hirtshals og útsettu fráferðina fyri at fara í føðingardag hjá Poul Johan. Her vóru eisini fleiri aðrir fiskimenn.

Her hitti eg tveir aðrar skipsfelagar frá “Grími Kamban”, sum eisini hava 40 ára jubileum. Annar er Asbjørn Magnussen, ættaður úr Sandavági. Hann er giftur við Bjarmu, sum er ættað úr Lopra. Asbjørn setti seg tíðliga niður í Hirtshals og eigur í dag “Strømfjord”, sum er eitt rættiliga nýtt skip. Tað kann sigast, at tað gongur væl hjá teimum. Teir hava so mikið av kvotum, at teir skuldu kunnu fiska

Partur av manningin á "Grími Kamban" í 1965 saman við konunum, sum tá vóru inni í myndini: F.v. Finnur Johannesen, Bjarma og Asbjørn Magnussen, Óli, Sigvør og Mundi.

Komandi og farandi manningin á Malta: f.v. Gretha og Levi, sum nú loysa Poul Johan og Elsu av.

fyrí 50 mio. kr. árliga. Umframt hetta er t.d. svartkjaftur, sum ikki er kvoteraður uppá skipini. Donsku kraftblokkaskipini eru ikki so stór og dýr sum tey føroysku, so hetta skuldi verið nóg mikið til eina lönandi drift bæði fyrí skip og fólk. Asbjørn er ikki heilt ungur longur, men hann hevur sett við. Ein sonur er skipari, og ein annar er meistari. Onkran túrin man hann enn vera við sjálvur. Væl hava tey trivist í Hirtshals. Sovæl foreldur sum systkin hjá Bjarmu fluttu sum frá leið higar.

Mundi hevur riggað av Av manningini á "Grími Kamban" hitti eg eisini Jens Sigmund Jacobsen, vanliga nevndur Mundi, úr Nólsoy. Hann er giftur

við Sigvør, sum eisini er úr Nólsoy.

Aftaná 40 ár við kraftblokki er Mundi nú givin. Hann hevur átt "Herdis J", ið er tann seinni av kraftblokkabátunum "Gøtunes" hjá Tóra Thomsen í Gøtu. Hesin var ein umbygdur hvalabátur, bygdur fyrí umleið 50 árum síðani.

Tað hevur gingist væl, og skipið var framvegis í góðum standi. Men kortini skuldi Mundi nú taka støðu til, um hann skuldi gera nýggjar iløgur ella hann skuldi gevast. Og her er tað tann fría umsetilgheitin, sum kemur inn í myndini, og sum eisini er galdandi í Danmark fyrí skip, sum hava eina kvotu. Nú er tað ikki virðið á sjálvum skipinum, sum er avgerandi. Nú er tað nevnliga virðið á kvotuni.

Tískil hevur Mundi nú selt "Herdis J" til tey bæði skipini, sum Gullak Madsen varar av. Og hetta er bert gjørt fyrí at tey skipini kunnu fáa kvotuna, sum í lötuni er 4.000 t. av sild og 1400 t. av makreli. Sjálvt skipið verður høgt upp, tá útgerðin er tikin úr tí, so her kann sigast, at skipið er bert keypt fyrí at fáa kvoturnar fluttar yvir á umrøddu skip.

Her er talan um eina langtíðariløgu og her verða eingi tøl nevnd, men tað kann í hvussu er sigast, at tað tekur mong ár, áðrenn hesin sölupeningur er komin inn aftur.

Hetta er tó ikki nakað eindømi. Donsk bløð greiða frá fleiri slíkum solum, har skip eru seld fyrí kvotur fyrí 10 tals miljónir. Tað merkir færri og meira effektivt ríkin skip.

Nógv er broytt Soleiðis hittust vit fyra av manningini á "Grími Kamban" í 1965 á Malta hendan dagin, og vit kundu prátta um, hvussu nógv viðurskiftini eru broytt. "Grímur Kamban" og onnur skip av hansara stødd tóku bert 160 tons av fiski til ídnað. Størsta føroyska nótaskipið í dag tekur yvir 3.000 t. ella 20 ferðir so nógv. Ella meira enn øll føroysku nótaskipini tóku tilsamans tá.

Tey føroysku kraftblokkaskipini av hesi støddini fingi ikki langa lívitið. Tað gekk so væl, at skjótt vórðu nýggj skip bygd, og teir gomlu bátarnir vórðu seldur av landinum, nógvir til Danmarkar. Men her vóru teir heldur ikki so leingi. "Grímur Kamban" fekk eina heilt serliga lagnu. Hann gjørdist nevni-

Asbjørn og Bjarma kunnu ikki fara út fyrí dyruttan at verða mint um "Strømfjord".

Í Hirtshals stendur hesin minnisvarði um teir sum doyðu við bjargingarbátinum R2 í 1981. Hesin báturin var ein heilt nýggj konstruktión. Men kortini kollsigldi hann árið eftir, at hann varð tikin í nýtslu, og 6 bjargingarmenn og 3 fiskimenn doyðu. Her gjørdist eitt mikið stríð um ábyrgdina, og hetta gjørdist ikki minni av, at hann sum hevði hægstu ábyrgdina, Otto Gredahl, var giftur við einum ráðharra, Eva Gredahl.

Í Kalundborg Folkeblad fyrí 25. juni er ein áhuga-verd samrøða við Christian Mose Enevoldsen frá Hvide Sande. Hann er kendur sum missiónsmaður, men eisini sum bjargingarmaður gjøgnum nógv ár. Hann var sjálvlærdur, men hevði kortini konstruerað ein bjargingarbát, sum riggaði væl. Men hann segði seg ongantíð hava viljað góðkent hendan nýggja bjargingarbátin, sum var teknaður av teimum "klóku", og tíverri fekk hann rætt!

liga smuglaraskip. Eina ferð varð eitt skip tikið við fullari last av rúsevnum, og tá vísti tað seg, at hetta var júst "Grímur Kamban", sum var farin í eina heilt nýggja "vinnu".

Gongur eisini niður á bakka í Hirtshals Annars verður sagt um gongdina í fiskiskapinum í Hirtshals, at hon er tann sama sum aðrastaðni í Danmark, nevnliga tann, at tað gongur niður á bakka. Tann einasti parturin av flotanum, har tað gongst væl er júst kraftblokkaflothin. Tað var eisini einaferð, at Hirtshals var høvuðsbýurin fyrí virking av sild á landi, og mundi føroyski nótaflotin eiga ein stóran part av

æruni fyrí tí. Men her er eisini gingið afturá. Virkini í Hirtshals eru nú so fá og smá, at tey illa kunnu taka ímóti eini stórar last hjá einum nótaskipi. Tey landa nú fyrst og fremst í Skagen, har virking av sild rættiliga hevur tikið seg upp.

Sigast kann, at Føroyar eru framvegis ein týðandi partur av Hirtshals, og tað tykist eisini, at føroyingar verða viðurkendir fyrí sín leiklut her.

Tað er fyrí ein stóran part teir, sum halda tørn í fiskivinnuni. Hetta kunnu vit í Føroyum eisini vera errin av.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

17. juni
Tað eru + 4,8 stig og lot av suðri og sirm. "Nanok Trawl" kom inn í dag, men teir skulu ikki landa fyrr enn mikudagin 22. juni. Tað passaði ikki meira í skipið, so teir komu inn í staðin.

19. juni
+ 5,7 stig, stilli, sirm og toka útiá. "Lómur" fór nýggjan túr í gjárskvöldið. "Helene L" kom inn seinna-partin at landa krabbar, teir hava gott 20 tons inni hendan túrin; teir hava flutt teinarnar norður higar nú, so tað verður nakað væl styttri at sigla hjá teimum.

23. juni
Tað eru + 8,6 stig og lot av suðri við regni. "Lómur" kom inn í gjárskvöldið við spælskaða aftaná at hava fiskað gott 80 tons í tveir dagar. Teir skuldu fáa deilirnar til spælið í dag, men sum altíð so blívur tað altíð ein dag longri at bíða eftir eykalutunum.

"Nanok Trawl" skuldi fara nýggjan túr í dag, men sum havnaviðurskiptini eru í Sisimiut í 2005, so mátti hann lúta fyri einum farmaskipi, sum kom higar fyrrapartin. Tað røkist ikki fyri, at vit fáa nýggja havn fyribils - tíverri.

"Helene L" kom inn við nøkrum tonsum av livandi krabba. Teir hava so at siga ikki drigið nakað serligt vegna veður, men hava mest ligið bakk. Annars lata teir smærru bátarnir væl at krabba-fiskiskapinum nú; teir fáa heilt av krabba.

"Sermisuiit" hevur landað fulla last í Manitsoq.

25. juni
Pluss 7 stig og stilli í dag.

"Polar Nattoralik" kom inn at bunkra í morgun. Teir hava roynt í 10 samdøgur og hava knapt 400 tons inni. Teir loystu aftur seinnapartin.

Eykalutirnir, sum "Lómur" hevur bíðað eftir, komu um middagsleitið, og teir loystu um 3-tíðina til nýggjan túr.

26. juni
Sami hiti og stilli. "Ocean Tiger" kom inn at landa í morgun; teir høvdu um 300 tons inni og fóru avstað aftur um kvöldið.

27. juni
Sami hiti, men svart í toku. "Akamalik" kom til Nuuk at landa, teir hava fulla last.

29. juni
+ 5,7 og lot av norðri. "Lómur" kom inn at landa í morgun, teir hava 200 tons eftir at hava roynt í 3 døg. Teir loystu longu aftur í kvöld til nýggjan túr, og teir skulu inni aftur at landa sunnudagin.

30. juni
Í dag eru + 6,1 stig, sirm og stilli. "Helene L" kom inn at landa um 25 tons av krabbum; sum eg skilji, hava teir drigið allar teinarnar upp og flyta suður aftur, har teir royndu áður. Teir sigla tíðliga í morgin ári.

"Louisa L" kom inn at bunkra í dag; teir skulu ikki inn at landa fyrr enn tann 11. juli, og skipið var við at vera hálvlastað.

4. juli
Tað eru + 7,3 stig og eitt lot av suðri við onkrum æli. "Nanok Trawl" kom inn í morgun at landa. Teir hava bert verið úti í eina góða viku og hava gott 300 tons inni.

"Ocean Tiger" kom inn at landa 26. juni; teir høvdu um 300 tons inni og fóru avstað aftur um kvöldið.

Í kvöld sendi KNR-tv grønlandsk tíðindi, og har var eitt innslag um toskafiskiskapin her á okkara leiðum við Sisimiut. Teir lótu illa at stöðuni, sum hon er fyri tíðina. Russarin, sum tók ímóti fiski, er farin avstað aftur, orsakað av at teir finga ov lítið um dagin. Bátarnir siga, at tað er nógv at síggja á ekkoloddinum, men tað stendur djúpt. Teir geva veðrinum skyldina og siga, at tað er alt ov kalt, sum er, men teir hava ikki mist mótið. Teir hoga, at veðrið verður heitari, og at gongd aftur kemur á toskafiskiskapin.

6. juli
+ 6,7 stig og stilli. Innhandlingsskipið, línubáturin "Urvaag", kom inn eftir vatni í morgun. Eg tosaði við stýrimannin, og hann greiddi frá, at síðan teir fóru higan inneftir at taka ímóti toski, teir hava tikið ímóti ímillum 5-10 tonsum um dagin frá 14 bátum. Teir taka ímóti

rundum fiski og kappa høvdini av umborð. Teir hava 100 tons inni, sum nú var, og nær teir skulu gevast er ikki avgjört enn. Meiningin er, at tá heim verður farið, skulu teir inn á Miðvág eftir línu, sum teir hava keypt haðani.

Smábátarnir fáa væl av krabba fyri tíðina, men eg haldi sjálvur, at hann er smáfallandi at síggja til.

7. juli
+ 9 stig og stilli inniá, men útiá er vindur av norðri. "Sandfrakt" úr Fuglafirði hevur lagt nakrar lastir av sandi upp her í býnum. Teir vórðu lidnir ídag og skuldu víðari suður til Nuuk at lossa sand.

Fraktbáturin "Cec Cristobal" frá Nassau kom higar í dag at bunkra. Teir komu norðanifrá, har teir hava roynt at koma norður til Thule við farmi, men máttu gevast orsakað av ísi og toku. Skipið er ikki ísklassað, so teir torðu ikki at leggja ov nógv fyri. Eg tosaði við ein dana, sum var við sum kunnugur maður, hann hevur siglt her uppi síðani 1956 við øllum skipunum hjá Kongeliga Grønlandska Handlinum (hann nevndi "Umanak" og "Nanok S", og so var hann við "Dronning Alexandrinu" hjá DFDS, tá hon var í Grønlandi), hann fýltist á, at tað var nakað tíðliga, at teir ætlaðu norður til Thule. Hann segði, at tá veturin var normalur, sum hann ikki hevur verið í nógv ár, plagdu teir at fara til Thule aftaná 15. juli til miðjan september. Sum nú var, var ísurin ikki brotin nokk, og so sóu teir ikki, orsakað av toku, hvar rennurnar ella sprekkurnar vóru. Teir komu norður um 74 stig, umleið

út fyri Kurslorsuaq, sum á donskum eitur "Djævelens tommelfinger", men teir skuldu so royna aftur, og nú er so tokan fyribils burtur.

Har uppi, sum teir vóru, hendi ein ólukka, har 5 fólk druknaðu; maður og kona og systir hennara og børnini, sum vóru 6 og 11 ár. Leitingin kundi ikki gerast frá luftini vegna toku. Bæði jolla og øll líki vórðu funnin í nánd av jolluni.

8. juli
Pluss 9,1 stig og stilli. "Ocean Tiger" kom inn í morgun at landa; teir hava gott 340 tons inni, og teir skifta eisini fólk, nú teir eru inni.

Sunnudagin 10. juli
Tað eru + 5,9 stig og stilli. "Akamalik" kom inn til Nuuk at landa í dag; teir hava fulla last, sum teir hava fiskað uppá 10 dagar, og slagið er gott eftir hesari tíðini at døma.

"Hannseeraq" kom higar til Sisimiut at landa í morgun. Teir hava knapt 100 tons inni.

Ein fyrilestur var á sjómansheiminum í kvöld, og hann var um toskamongdina her um okkara leiðir. Tað vóru royndir frá "Adolf Jensen" og Paamiut, sum vóru grundarlagið hjá teimum. Sagt varð, at tað eru tveir toskastovnar, sum gýta eystanfyri, annar er við Ísland, og hin gýtur so at siga suður við Eysturgrønlandi. Nakað av stovninum undan Íslandi kemur við streyminum suður við Eysturgrønland, og tað, sum teir kenna til, er, at tann fiskurin endar uppi á Nuuk-leiðini - úti á bankunum.

Biologurin nevndi sum

eitt dømi, at úti á Fyllabank er sjógvurin næstan 7 stig, og tað er eitt gott tekin um, at toskurin trívist. Har er hann so eina tíð, og síðani fer stovnurin eysturum aftur og so víðari til Íslands aftur. Tann toskurin er um 6 ára aldur, og umleið 50% av tí toskaárganginum gýtur. Tað er tað, sum tey vita um.

Sum nú er, eru tekin um, at toskur er aftur við Vesturgrønland, men hann er lítil á stödd, verður sagt. Hann hevur nóg mikið at eta av rækjum, so hann skuldi verið væl fyri at verða fiskaður um eini trý ár, sum biologurin segði.

Hon fortaldi eisini, at tey vóru komin eftir, at tað vóru tveir toskastovnar, sum halda til inni á firðunum. Annar var við Nuuk, har tey hava tikið royndir av yngli, sum er gýtt heilt inni í Godthåbsfjørðinum, og hin stovnurin er her á Sisimiut-leiðini. Hann gýtur bæði inni í Iterleqfjørðinum og so inni í Ikertoqfjørðinum, og stovnurin er heilt væl fyri í mongd, men sum nú er, er tað bara smáfiskur. Biologarnir hava verið umborð á innhandlingsskipinum "Urvaag" og tikið royndir. Fiskurin sum varð avreiddur har, var bara gilla, og stöddin í cm var frá 40 til 45 cm, og í vekt eini 5-600 gram. Tann størsti fiskurin, tey máldu, var 72 cm í longd. Ráðini frá biologunum var at halda eftir við fiskarinum við botngørnum og toskagørnum, um vit skuldu fáa ein góðan toskastovn aftur her á Sisimiut-leiðini. Tað skuldi einki fiskast av toski á vestursíðuni fyrr enn í 2007.

Eitt dømi, hon fortaldi um, var, at ein grønlandskur rækjutrolari hevði fingið heilt nógv av toskayngli í trolíð, og at kontrollørurin tók royndir av ynglium, og út frá tí grundarlagi var eitt gott tekin uppá, at toskurin var við at koma aftur til Eysturgrønlanda.

Eitt annað dømi, sum hon kom við, var, at í 1998 varð bert fiskað 500 tons av toski her yviri, men í 2004 vórðu fiskað 5.000 tons.

Í vár fekk hon ein tosk frá einum manni í Nuuk, sum vigaði 38 kg við øllum innvølunum í. Hann var 22 ára gamal eftir tí, sum tinnirnar vístu, so onkrir toskar svimja eftir!

VW Passat 2.0 Comfortline

Antrasitbláur VW Passat 2.0 frá august 2002 til sølu.

Hevur einans koyrt 18.000 km.

Útgørð: Orig. 17" alu-felgur, nýggj dekk (225/45-17), veloursetur, el-rútar, el-spegl v/hita, træ-panelir, fjarstýrt centrallás, alarm, regnsensor, aut. niðurbli. spegl, Blaupunkt radio/cd, v.m.

Originalu felgurnar við skálum fylgja við.

Bilurin er sera væl hildin og er sum spildur nýggjur. Roykt hevur ikki verið í bilinum.

Bíligur bilur kann móguliga takast í býti

**Nú einans
200.000**

Nýprísur er umleið 284.000.

Ring og hoyr nærri á tlf. 21 19 96

ella send ein t-post til kho@post.olivant.fo

Niðursettur við
kr. 20.000

ongantíð áður, kennir seg illa til passar, sum er hann reiðiliga forkølaður. So letur í honum: "Langt er síðan hin tríbeinti hefur verið her uppi og vitja meg, eg kenni á mær sum fari eg at gerast sjúkur, hálsur mín er næstan tiptur, so tað gongur illa at draga andan longur. Kemur hann ikki upp at vitja meg ein av fyrstu døgnum, so eri eg ikki mentur meira."

"Tú mátti hugsa eitt sindur um teg sjálvan, "Hanus", hálsi tínum viðvíkjandi," helt "Bрита" fyri.

"Hygg at mær og øðrum innandura, her baggar jú einki, her er fløtt og snotuligt, hvar enn tú hyggur.

Men sig mær "Hanus", hvat var tað tú tvætlaði um ein bát, ið stendur undir liðini á tær?"

"Á ja," heldur "Hanus" fyri, "tað er tó altíð ein uggi, tá ein veit, at tað eru aðrir, ið líkjast einum sjálvum, um ikki í vakurleika júst, so hinum mótsetta. Báturin, ið stendur við lið mína er ikki tespiligur, hann er eins og eg svartur av sóti, so eingin kann nerta við hann, uttan at fáa prógv fyri hvar hann

hefur verið. Í gjár hevði eg vitjan av einum manni her uppi, hann meinti, at báturin og eg sóu út sum sótsprek, hvør verri enn annar. Og tá hesin sami maður kom aftur á dekk-ið, hoyrði eg, at hann her eftir skuldi kalla bátin "Sótus". Men eg eri tó enn millum manna nevndur "Hanus", so "Sótus" má óivað síggja verri út enn eg."

Hetta var so upprunin til navnið "Sótus", sum báturin kom at bera og ber tað væl enn, - men navnið spillir ongan.

Á Sótnesi

Vit sigldu inn gjøgnum henda áðurnevnda fjørðin, men enn var tokan líka tjúkk sum áður, so illa sást fram um stav. Meðan vit sigla, síggja vit nú høgt forberg bráðliga stiga upp úr tí gráu tokuni beint fyri stav, so her var einki at ivast í, ógjørligt at leggja at landi, tí máttu vit aftur halda kós út í myrkrið og tokuna fyri at kanna eftir, um ikki landingarviður-skiptini mundu vera betur á strondini hinumegin.

Tá ið vit høvdu siglt eitt lítið bil, sást land aftur hinumegin, so ikki vísti

Borðhald á dekkinum á Sólarris.

fjørðurin seg at vera rættuliga breiður. Her lögdu vit at landi og samráddust um, hvar best mundi vera at draga bátarnar upp. Men sjálvandi kundu vit ongan blíðskap vænta okkum her, uttan tann, vit sjálvir kundu finna uppá, tí gistingarhús var einki

og heldur einki fólk.

Nú vóru vit við norðara landið á fjørðinum. Av bakslátrinum frá hinum høga, steyrrætta forberginum beint yvir av sunnan fyri, lá nú vindurin beint á land her, annars rak hart út eftir, so ikki kundu bátarnir liggja á floti. Ikki heldur kundu vit draga teir upp á ta grýtutu og gloprutu helluna, so vit vóru noyddir at hyggja eftir einum øðrum plássi, har vit kundu bjarga øllum bátunum á land. Nú var næstan bølamyrt, so um vit skuldu flyta higani, mátti tað gerast skjótt.

Vit fóru tí aftur í bátarnar og sigldu fram við landi. Hetta vísti seg at vera eitt nes (seinni "Sótnes") og komnir yvir um, funnu vit góð landingarviðurskipti við møl og smágróti, har vit lendu.

Hesumegin lívdi, við tað at lotið lá av landi, deyðakyr var og ikki hvítti við strond. So varð uppdrátturin byrjaður. Vit høvdu jú 4 bátar at draga niðan frá, men náttin var nóg long, so gott var at hava okkurt at takast við fyri at halda hitanum, ringast var at sita ella standa stillur.

Um hetta mundi var flóð, so ikki var drátturin rættuliga langur - skjótt stóðu allir bátarnir leysir av flóð. So gingu vit frá strondum niðan - fagurt var tað lið. Vit vóru fimtan mans í tali, allir oljuklæði-brynjaðir frá høvur til fót. Sjáldan verður farið í bátarnar, uttan ein hefur allan sín oljubúna við,

tí, sum orðatakið sigur: "Eingin veit á morgni at siga, hvar hann á kvøldi gistir," og tað komu vit at sanna hesa ferð.

Enn lá tokan líka tjúkk eins og áður, sleikjandi um fótur og andlit, so ikki sást langt fram eftir fjørðini, men í erva var heldur klárari. Norðlýsið blaktraði í loftinum og onkur stjórna sást kaga fram millum tey skjótt farandi skýggini, so nú kendist heldur ljósari.

Vit gingu longur niðan, til komið var at einum kletti. Her var nakað av grasi og lyngi. Tí valdu vit náttarlegu okkara undir hesum nakna kletti, tí ikki varð væntandi, at finna

frægari lívd fyri náttina.

Allir settust niður á vøllum. Tað fyrsta, vit gjørdur, var sjálvandi at kveikja í pípum, balla sigarettir og fáa okkum ein royk, sum kom ógvuliga væl við, tí ikki beyðst mangt annað gott á hesi lítlu oyggj, har vit vóru lendir.

So varð prátað aftur og fram um viðurskiptini, onkur treiv í at kvøða gamlar føroyskar vísur, og so tóku vit allir undir, so tað rungaði hvølt út í hina stillu, myrku náttina, meðan dvørgamálið svaraði aftur millum hini brøttu fjøllini har í nánd.

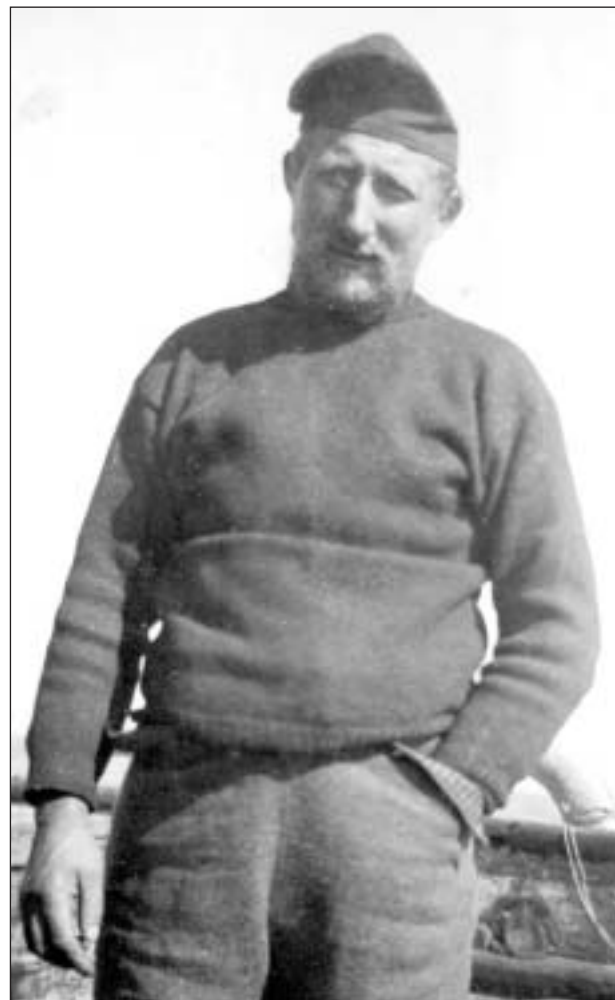
Tá kvirt var aftur, snúði prátið seg mest um, hvat teir, ið umborð vóru,

"Hundavaktina skulu vit eina góða steik." Her eru teir við at skrælla havhest.

Tveir rættir sjógarpar.

2. stýrimaður á Sólarris, Jóannes Simonsen.

mundu halda um hesar fyra bátarnar, sum ikki spurdust aftur í aftur.

Úti til havs var væl av vindi, ísur og toka, so ivaleyst mundu felagar okkara halda, at okkurt var hent, síðan eingin vendi aftur.

Sum monnum kunnugt eru siglingarviðurskiftini ikki tey bestu fram við strondini har á leið - serliga í hálvmyrkri og slavutari toku - har sker og flúrar, líka fjaldir undir vatni, ofta kunnu vera lumpisligir at sigla á, og ofta reisist ræðuligt brot frá grunn, ið lættliga kann gera av við ein opnan føroyskan bát.

Ótti umborð

Vit grunaðu tí, at lagi mundi ikki vera av tí besta umborð og at hvør maður gekk við ótta fyri, hvat morgindagurin fór at prógva um hin syndarlaga enda á hesum monnum. Men sjálvandi kundu teir eisini halda, sum møguligt var, at vit høvdu sett upp á onkrum hólma ella onkrum firði har í nánd. Óvissan nívdí tó ivaleyst hvønn mann, um hann so vónaði besta úrslit at endanum.

Lagnan hevði verið okkum góð, og vóru vit komnir gjøgnum allar vandar. Tí sótu vit nú allir, um ikki so væl til passar, so kortini á lívi, og hugnaðu okkum sum best eftir umstøðunum uppi á Sótnesi á hesi einslugu lítlu oyggj úti í Pressfjørðinum.

Tá vit høvdu sitið soleiðis eina stund, kom tyngd á summar, so teir vóru um at durva. Men hetta vísti seg als ikki at vera til nakran frama fyri teir, tí tá bert ein lítill løta var umliðin vaknaðu teir aftur, og tá ringlaði hvør tonn í heysinum, so teir neyvan finga talað fyri kulda og skjálvtu.

Aðrir aftur ímóti vóru í ferð við at royta lyng fyri at fáa kynt eitt bál, so vit kundu fáa ein lítlan fløva, tí heystardagur var og náttin gjørdist heldur kold. Tað eydnaðist at fáa eld í lyngin og skjótt brann stórt og bjart bál, so roykur fór til skýggja upp og varð av lotinum fjørdur út yvir fjørðin. Allir vóru nú virknir, summir ansaðu bálinum meðan aðrir fóru eftir meira lyngi og bóru hann í rúgvu til bálið, so skjótt høvdu vit nógv til at leggja afturat við.

Har vísti seg eisini at vera hópur av berum í lynginum, avbera stór, nosslig, sevjumikil og væl búnaði. Ber av tí vanligu slagnum, vit kenna í Føroyum men bert nógv størri og so smakkaðu tey nógv betur. Myrkt var,

Her verður fiskurin koyrdur í lastina.

Gott er úti á sprytinum í dag. Myndin er tikin ein vakran sunnudag.

men vit trilvaðu okkum fram. Tá ið vit raktu við eina lyngtúgvu so var bert at taka upp í nevan, so ikki var leingi til vit høvdu hentað "sydvestar" okkara fullar, umframt at vit alla tíðina høvdu ein ráka inni undir, so hin bláreyða sevjan fargaði varrar og høkur á øllum, sum luttóku í hesari vinnu.

Glæman frá bálinum skygdi langan veg gjøgnum náttarmyrkrið, so ikki var vandi fyri at missa hinar burtur.

So sessaðust allir rundan um bálið og fóru at geva hvørjum øðrum av berunum so leingi sum nakað var eftir, tí øllum dámdi væl at fáa ein ráka av hesum slagnum. Tað kendist ein góður fløvi av eldinum so leingi, hann brann, og allir sótu har eins og Indiánar um bál

teirra, meðan glæman skygdi á andlitini og fekk eyguni at glógva eins og perlor í teimum veðurbardu men brosandí andlitunum. Allir vóru nú ornaðir aftur og í góðum lag, meðan prátað varð um ymiskar tilburðir, ið einum hevði borist fyri í lívinum. Men nú fór lyngurin brátt at vera uppi, so eldurin fór at týnast til tess hann bert lá og gløddi.

Íspegil

Sum nú allir sita, reisist ein "íspegil" ella "stúkur-yggur", hvat vit nú vilja nevna hann, hirti fótin undir hin gløðandi lyngin, so hann sindraðist runt um alla mannamúgvuna, ið sat uttanum. Eins og rakettir lupu allir á fótur, hvør kvikari enn annar. Summir duttu fram eftir grúgvu og grulvaðu á

øllum fyra fyri sum skjótast at koma sær burtur frá. Sviðin kendist í andlitunum, stjørnur og neistar glógvaðu fyri eygum okkara. Eins og vakurt fyrverkarí flugu neistarnir gjøgnum loftið, men kortini hildu vit ikki, at hin rætti hátíðarlígi dāmurin var yvir hesum neistum og stjørnum, sum so bráðliga fyltu luftina framman fyri andlitum okkara.

Dett var ein harkan og froysan av øllum, tá av aftur tornaði. Ein av teim eldru helt fyri: "Á tín búrkroppur, ikki er verandi, har sum tú ert um vegir. Altíð vinnur tú onkrar neisur!"

Bálið var nú slóknað og myrkt var aftur sum áður. Vit settust niður aftur undir tí høga klettinum, tí her var frægast lívd. Nú varð prátað um pátrúgv, trøll og annað frá gamlari

tíð og hvørja ávirkan tað hevði á fólk.

Best sum er, reisist eitt stórt, ófantaligt, hvítt skepils undan bakkanum niðri við sævarmálan. Vit ornaðu við, tí í náttarmyrkrinum sá hetta heldur lægið út, og serliga nú, ið prátað hevði verið um tað yvirnatúrliga.

Hvat var handa ræðumyndin, ið gyklaðist fyri eygum okkara? Var hetta ávirkað av okkara tosi? Hví kom tað beint nú, tá talað varð um spøkils og trøll? Hvussu sá hetta út, hvørjum líktist tað? Hvat vildi tað hjá okkum nú í hesi stund? Var hetta fyri at meta um mót og dirvi okkara yvir fyri tí dulda.

Allir hesir spurningar mundu ivaleyst renna fram fyri fleiri av okkum, sum í hesi stund sótu og skoðaðu oman móti sævarmálanum, har hetta und-

arlíga hvíta skepils spakuliga flutti seg fram við bakkanum. Í myrkrinum sást einki skapils tí og heldur einki ljóð hoyrdist frá tí, men sum ein stórir klumpur fór hetta oman gjøgnum fjørðin, til tess tað hvarv undir einum knúka á Sótnesi og sást ikki aftur. Tá grunaðu vit, at hetta mundi einki annað hava verið enn eitt einsligt íspetti, ið var komið rekandi oman gjøgnum Pressfjørðin.

Teir gomlu, ið við vóru, hildu at vit áttu at skiftast at halda útkikk eftir skipinum uppi á Sótnesknúka, ið mundi vera um hundrað metrar høgur móti havinum. Um klárt hevði verið í veðrinum, høvdu vit haðani havt sera gott útsýni yvir havið, men enn lá tokan tjúkk eins og áður, so einki sást til skip ella lanternur og einki ljóð hoyrdist. Vitjað varð niðan av og á men til fánýtis.

Nakað seinni hevði ein av eldru monnunum raggad sær niðan á Sótnesknúkan fyri at líta út á sjógvin. Tá hann hevði sitið har eina løtu og skimast, hoyrdu vit hann rópa til okkara, at hann sá eina lanternu, hon var antin grøn ella hvít, segði hann.

Vit vóru heldur kaldir nú, so hesin boðskapur var væl fagnaður, tí nú høvdu vit vón um at sleppa umborð aftur nakað skjótt og fáa ein flógvan bita, sum vit allir trongdu til, tí einki høvdu vit fingið at eta síðan klokkan fimm kvøldið fyri, tá ið vit fóru frá borði.

Nakrir runnu tá niðan brattan fyri at hyggja, um satt var, sum maðurin segði. Niðankomnir spurdu teir mannin, hvar ið hann sá lanternuna. Hann peikaði teimum á, hvar ið hon var, "men hon er ógvuliga kám", segði hann. Nú síggja hinir eisini nakað á sjónum, har maðurin peikar. Men teir skiltu brátt, at hetta var eingin lanternu, tí tað var hvørki grønt ella hvítt, men hevði ein bleikan grálígan dām, sum kundi tað verið glæman av einum íspetti úti á fjørðinum.

So varð farið oman aftur at siga frá, at hetta var "følsk fráboðan". Eygu gamla mansins mundu vera farin at kámost.

Meðan tosað varð um hetta, rann okkum í hug, at hetta ivaleyst mundi vera sama íspettið, sum á øðrum sinni hevði hildið okkum fyri gjøldur.

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatíons-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatíons Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikatíons	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
*Sjálvandi hava vit
 útgerð til GMDSS
 SYN og Service,
 sum vit eisini gera*

Helst Tvey Systkin

Tað tykist greitt, at hetta er manning antin av "Tvey Systkin" ella "Irex" hjá Absalon á Skála. Er hon frá Irex er hon frá um. 1930, og er hon frá "Tvey Systkin" er hon helst frá 1931.

Vit hava higartil fingið hesin nøvn:

1. Tummas Michelsen, Viðareiði
2. Tummas Thomsen, Syðrugøtu
3. Dánjal Viderø, Viðareiði
4. Petur Poulsen, hjá Dánjali, Syðrugøtu
5. x
6. Niclas Thomsen, Syðrugøtu
7. Karl Thomsen, Syðrugøtu
8. x
9. x
10. x

11. x

12. Petur Hans Poulsen, hjá Nellu, Syðrugøtu.
13. Eyði Gøthe, Norðagøtu
14. Jens Jacobsen, Skálafirði
15. Jóan Magnus Thomsen, Syðrugøtu, skipari
16. x
17. Agga Jacobsen, úr Hvalvík
18. Andreas Andreassen, Norðskála.
20. Alfred Andreassen, Norðskála

Nr. 2 er pápi 6 og 7.

Tey sum kunnu siga meira um hetta verða biðin um at siga okkum frá.

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheggi 10
 FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
 Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

3350F03160

**Vit hava
 stórt úrval
 av reiðskapi
 til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
 Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
 Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

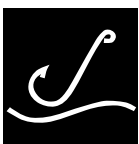
Teymarnir fáast óripaðir ella rippaðir við húkum
 í ymiskum støddum.

Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ
 í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
 www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ
 í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
 www.teymavirkid.fo

Dieseldýr

- hví og hvussu beina tey burtur?

Unicorn Biostop er eitt konsentrerad eiturevni, sum drepur bakteriar, soppar og ger í dieselolju.

Vatn kemur í allar oljutangar (dieselolja). Vætunøgðin veksur vegna kondens. Øll hydrokarbonvøra, ið verður leverað sum brennievni, hevur eina ávísa mongd av vatni frá hævudsveitara til oljuveitara. Vatninnihaldið er uml. 50-100 ppm.

vatnið seg út og skapar eina vatnmongd á botninum í tanganum. Henda fasan er góð fyritreyt hjá mikroorganismum.

Tá ið bakteriar og soppar fara at grógva, er gróðurin ímillum vatnið og dieseloljuna.

Eftir einari stuttari tíð verður dieseloljan mettað av vatni, og sum frá líður skilir

Her eru bestu gróðrarlíkindi, og tað grør við miklari ferð. Massin skapar avfalls-evni, sum flóta runt í tanganum, samtíðis sum tað verða lög oman á hvørjum øðrum av livandi og deyðum bakteriarum á veggnum og í botninum.

Hesin massin kan føra til:

1. Filtrini tippast
2. Slit á pumpu og dysum
3. Mikrobiologisk tering

Testpinnar

Fyri at vita um tað eru dýr, soppar ella ger í dieseloljun, verður ein Dipslide (test-pinnur) nýttur. Alt eftir hvussu nógv dieseloljan er infiserað, verður Unicorn Biostop doserað.

Vilt tú vita meir, so ring 555200.

FØROYA OLJUSØLA Sp/f

Sívarsvegur 4
 FO-188 Hoyvík
 Tlf. 355200, Faks 355201, Fartlf. 555200
 E-mail: oljusola@oljusola.com

OLJUSØLA

Ráðstevna um fiskidagarnar

Tað er alment kent, at hetta er tíðin fyri árliku ásetingina av fiskidøgum. Vit greiddu frá okkara støðu í seinasta blaði, so her skal einki leggjast afturat.

Mikudagin í seinastu viku skipaðu Fiskirannsóknarstovan og Fiskimálaráðið fyri eini ráðstevnu um júst hetta evni. Fitt av fólki var á ráðstevnuni, m.a. nógvir lögtingsmenn, men umboðanin frá feløgnum í fiskivinnuni, sum vara av hesum máli, var sera lítil. So kann hvør einstakur leggja tað í hetta, sum hann vil.

Skráin fyri ráðstevnuna var rættiliga fjølbroytt, og tað skal sigast, at hon var eisini rættiliga upplýsandi. Men hon var kanska heldur ikki sær fyri slag-síðu, helst var tað við tí endamáli at fáa almennu fiskifrøðina alment viðurkenda millum fólk og fiskimenn.

Fyrstu innleggini vóru framløgur av báðum tilmælunum, sum eru gjørd um fiskiskapin komandi ár. Tilmælið hjá Fiskirannsóknarstovu er alment kent, so tað er óneyðugt at útgreina tað meira.

Tilmælið hjá Fiskidaganevndini verður endurgivið í høvuðsheitum í serligari grein her í blaðnum.

Framvegis ógreiða um veiðuorkuna Síðani hevði Kristin Rasmussen frágreiðing frá teirri nevndini, sum skuldu útgreina, hvussu nógv veiðuorkan er broytt, síðan fiskidagaskipanin kom í gildi í 1996. Vit hava fyrr víst á, at júst hetta var eitt tað mest avgerandi fyri fiskidagaskipanina. Tað einasta, sum grundleggjandi hevði týðning, var at fáa broytingina av veiðuorkuni staðfesta, tí tað var hon, sum skuldi avgera reguleringina av fiskidøgnum.

Nevndin hevur latið eina frágreiðing frá sær við einum hópi av tølum og grafum. Uttan iva hevur hon gjørt eitt gott arbeiði, men hon gevur ikki svar uppá umrødda spurningin: *Er veiðuorkan økt meira ella minni enn tað, sum fiskidagarnir longu eru minkaðir?*

Kanska hevur nevndin ikki fult skilt sín arbeiðssetning ella hevur hann verið skeivt orðaður. Hetta kundi man verið sloppin

Feðgarnir Hogni og Kjartan Hoydal vóru av hvør síni orsök sjálvskrivaðir.

Partur av fundarfólkinum.

Tað var nógv politiskt virkseimi hendan dagin. Løgtingsmenn máttu skriva undir uppá, at lógin um at steðga verkfallinum á SEV, kundi leggjast fram. Her skrivar Heðin Zachariassen undir.

undan, um onkur av teimum, sum var við til at gera fiskidagaskipanina, eisini hevði sitið í nevndini.

Gróður stóran týðning Eilif Gaard hevði síðani eina framløgu um gróður,

og hvønn týðning hesin hevur á gongdina í stovnunum. Tíverri hevði hann ov lítila tíð, tí hann við-

gjørði eitt evni, sum hevur alstóran áhuga fyri at kunna skilja tað, sum gongur fyri seg. Frøðingarnir eru komnir eftir, at tað er neyvt samband millum gróður í sjónum og møguleikarnar fyri góðum árgangum, og tí hevur náttúran kanska størri týðning, enn vit áður hava givið okkum far um. Hetta merkir, at er gróðurin góður kann roknaast við góðum árgangum, og tá kann ein lítil stovnur saktans geva stóran árgang. Men lagt verður tó afturat, at er gróðurin vánaligur, so eru sannlíkindini fyri góðum árgangi betri, um stovnurin er væl fyrir.

Her kundi nógvir spurningar verið settir. M.a. um hvat ið gevur góðan gróður. Vit fara at koma aftur til hendan spurningin í einum seinni blaði.

Petur Steingrund hevði eisini eitt áhugavert innlegg um tað, ið fiskur etur, og tað er ymiskt frá fiskaslaga til fiskaslaga. Tað verður eisini viðurkent, at kannibalisma hevur stóran týðning, nevnliga hetta fyrbrigdið, at teir stóru fiskarnir eta teir smáu. Hetta er ikki minst galdandi fyri stóran tosk.

Fyrivarnisreglan Síðan hevði J. J. Maguire eina framløgu, har hann greiddi frá fyrivarnisregluni í fiskiskapi við vistfrøðiligum atliti. Maguire er eitt gott navn í Føroyum. Tá vit finga kvotaskipanina í 1994, varð toskakvotan sett sera lágt. Tá so toskurin byrjaði at koma aftur, rendu vit okkum heilt fastar, tí øll toskakvotan var veidd, tá heilt lítil partur var farin av árinum. Tá var tað, at Maguire varð boðsendur av Fiskirannsóknarstovu, og hann roknaði seg fram til, at vit kundu veiða munandi meira av toski enn tað, sum var ásett frammanundan. At tað so vísti seg, at vit kundu veiða meira enn sjálvt hann mælti til er ein onnur søga. Hóast hann uttan iva er skilamaður, so var ringt at síggja, hví hann endiliga skuldi vera við. Frammanundan var tíðin so mikið pressað, at framløgur máttu avmarkast, og tað var lítil og eingin tíð til at svara spurningum.

Tað sama kann sigast um framløguna hjá Meinhard Jacobsen, sum hóast hon var skilagóð, eftir øllum at døma var ætlað

Líggjas Johannesen, royndur línumaður

Mikkjal Hammer, royndur trolaramaður.

at stuðla sjónarsmiðunum hjá fiskirannsóknarstovu.

Javnvág hjá Kjartan Tað, sum tó skapti eitt sindur av javnvág í, var framløgan hjá Kjartani Hoydal: *Fiskidagaskipan í 9 ár og hvat so?* Hendan framløgan verður endurgivin í serstakari grein. Niðurstøðan hjá Kjartani var, at alt er ikki so "absolut" í fiskifrøðini, sum ein kann fáa varhugan av, tá lurtað verður eftir almennu fiskifrøðini.

Aftaná var orðaskifti. Hildið verður ikki, at hetta gav so nóg, eisini tí at tað var ov nógv dominerað av politikkarum.

Tiltakið sum so var gott, men teir spurningar, sum menn liggja innibrendir við, og sum vit eisini komu inn á í seinasta FF-blaði, um fiskifrøðiliga ráðgevingina seinasta árin, fekst einki svar uppá. Kanska ber heldur ikki til at svara teimum. Men hevði ein fingið tað at vita, so var tað eisini eitt svar!

Kjartan Hoydal: Fiskidagaskipanin í 9 ár - og hvat nú?

Á ráðstevnuni um fiski-
dagarnar í komandi ári
hevði Kjartan Hoydal, fiski-
frøðingur, eina framløgu
um royndirnar við fiski-
dagaskipanini. Kjartan veit,
hvat hann tosar um. Hann
var við til at gera skipan-
ini mitt í 90-unum, og
hann var í fleiri ár for-
maður í skipanarnevnd-
ini, sum gjørði tilmæli um
fiskidagar.

Kjartan hevur sera av-
gjørðar meiningar - eisini
tá tað snýr seg um fiski-
frøði, og tað kann sigast,
at hansara sjónarmið skapa
eitt sindur av javnvág mót-
vegis almennu fiskifrøðini.

Her kemur ein saman-
dráttur av tí, sum Kjartan
segði á ráðstevnuni:

Ástøðiliga er eingin mun-
ur á eini fiskidagaskipan
og eini kvotaskipan. Við
eini kvotaskipan verður
veiðutrýstið fyrst útroknað
og síðan “umsett” til
veiðu í tonsum, meðan
tað í dagaskipanini verður
umroknað til dagar.

Fyri at vera før fyri at
rokna rætta MLV'ið (mest
loyvdu veiðu) mugu vit
vita, hvør tilgongdin er,
og hvussu nógv fiskurin
veksur í vekt, og ein kvota
verður sett út frá tí. Við
eini fiskidagaskipan skal
talið á fiskidøgum bert
broyttast, um broytingar
eru í veiðievnum ella
effektiviteti. Veiðutrýstið
kann so fínstillast við
stongdum leiðum og
tekniskum ásetingum.

Lúkar øll krøv
Fiskidagaskipann lýkur øll
tey krøvini, ið verða sett
til eina reguleringsskipan,
og tað, sum eisini er av-
gerandi, er, at skipanini
hevur undirtøku frá vinn-
uni og gevur hetta henni
eisini stórri ábyrgd fyri
henni.

Síðani 1996, tá fiskidaga-
skipanin kom í gildi, hava
verið trupulleikar við at
laga vísindaligu ráðgeving-
ina til skipanina, tí ráð-
gevingin fylgir ikki anda-
num í skipanini.

Trupulleikin er eisini, at
handilin við fiskidøgum
er ikki nóg smidligur, og
samanlegging av veiðu-
loyvum tvørtur um bólkam-
ørk skapa trupulleikar.
Afturat hesum verða
veiðuevnini roknað út
upp á tveir mátar, sum
ikki samsvara. Hetta koma
vit nærri inn á seinni.

Lógin um vinnuligan
fiskiskap stavar frá 1994,
og var hetta fiskivinnu-
grundlógin, sum skuldi
skapa gjøgnumskygni og
varandi karmar fyri før-
oyskan fiskiskap.

Serligt fyri
fiskidagaskipanir
Meðan ein kvotaskipan
skal stillast á hvørjum ári,
er eini fiskidagaskipan
sjálvvirkandi, soleiðis sum
eisini er greitt frá her í
blaðnum fleiri ferðir áður,
seinast í seinastu útgávu
av FF-blaðnum. Tað mest
umráðandi er at fylgja við
í møguligum broytingum
í veiðievnum.

Ein fiskidagaskipan er
rættiliga konservativ. For-
treytin fyri, at hon kann
virka eftir ætlan, er, at
veiðumynstur og veiðu-
floti ikki broyttast munan-
di.

Føroyska skipanin fær
annars góð ummæli uttan-
lands. Í eini meting fær
íslenska skipanin 8 stig
av 10 møguligum, meðan
tann føroyska fær 6 stig,
sum framvegis er gott.
Einasti trupulleikin við
okkara skipan er, at hon
er ikki góðkend av ICES.
Annars hevði hon fingið
10 stig. Í eini aðrari met-
ing fær okkara skipan
toppkarakter fram um
skipanir í okkara granna-
londum.

Fortreytirnar
Føroyska skipanin er grund-
að á nakrar fortreytir. Tær
eru:

- Talið á fiskiloyvum
varð fryst fast til tað
talið sum var 1. januar
1995.
- Veiðutrýstið verður
stýrt við at tilluta
hvørjum bólki og
hvørjum veiðuloyvi
eitt ávíst dagatal.
- Afturat eru meska-
víddir, stongdar leiðir
og aðrir møguleikar
fyri avmarkingum í
veiðuni.

Lívfrøðilig ráðgeving á
vísindaligum grundarlag
er ein fortreyt fyri góðari
umsiting, og at vit ikki
ganga náttúruni ov nær.
Búskaparlig ráðgeving er
eisini neyðug, um vit
skulu meta um búskap-
arligu avleiðingarnar, men
hetta er ikki við í skip-
anini.

Sum sagt, hevur lívfrøði-
liga ráðgevingin ongantíð
lagað seg til fiskidagaskip-
anina, og hetta hevur
givið stórar trupulleikar
við umsitingini av skipan-
ini.

Stovnsmetingar eru sera
virðismikið tilfar, tá søgan
um fiskiskap skal lýsast,
og tær vóru eisini grund-
arlagið undir fiskidagaskip-
anini. Men royndir vísa, at
uttan mun til hvussu
dugnaligir fiskifrøðingar
eru, so er metingin av

stovnsstøddini fyri sein-
astu árinu sera óviss.

ICES ikki biðið um
rætta ráðgeving
ICES hevur ongantíð fingið
boð frá landsstýrinum
um, hvussu ráðgevingin
skal lagast til fiskidaga-
skipanina. T.d. gevur ES
ICES boð um hetta, og her
er umbønin so long sum
eitt ónt ár. Hetta sigur
eisini nakað um, hvussu
vit hava forsømt at fylgja
fiskidagaskipanina upp.

Hugmyndin av stovns-
støddini er broytt sein-
astu árinu, og at kalla alt
verður bygt á yvirlitstrol-
ingar, sum hava sínar
stóru óvissur.

Tá ið ráðgevingin verð-
ur latin landsstýrinum,
verður lítið sagt um allar
óvissurnar í metingini hjá
ICES. Og tað kann sigast,
at hesar metingar við
teirra óvisssum geva ikki
nóg gott grundarlag fyri
at stilla veiðutrýstið her
og nú.

Ráðgevingin sigur í veru-
leikanum, at veiðutrýstið í
fiskidagaskipanini er alt
ov høgt, og at hon ikki
hevur tálmað veiðutrýsti-
num. Men tá ið ráðgev-
ingin er grundað á hvønn
einstakan stovn og bert
fyri seinasta árið, er ringt
at nýta eina slíka ráðgev-
ing í eini fiskidagaskipan.
Um vit góðtaka, at
stovnsmetingarnar eru
rættar, so er veiðutrýstið á
toski økt við 150%, á hýsu
økt við 39% og á upsa er
tað lækkað við 4%. Tað er
torført at fáa hetta at sam-
svara við veruligu gongd-
ina í fiskiskapinum.

Fyrivarnisreglan varð
tikin inn í ráðgevingina í
1998, men grundarlagið
fyri hesum er ongantíð
útroknað á fullgóðan hátt,
og hetta bætir ikki um
óvissuna.

Stongdu leiðirnar
Stongdu leiðirnar vóru
munandi víðkaðar í 1993
og vóru serliga ætlaðar at
gera mun á troli og húki
og at verja gýtingarleið-
irnar. Spurningurin er, um
tað er neyðugt at hyggja
at økjumum einaferð aftur-
at fyri at stilla javnvágina
millum fiskasløgin? Tað
er nevniliga eingin reglu-
lig kanning av, hvussu
stongdu leiðirnar ávirka
veiðutrýstið.

Økingin í
veiðievnum
Júst hendan spurning vita
vit ógvuliga lítið um, tí at
kalla einki er kannað. Alt
gott um ta nevnd, sum
hevur viðgjørt hendan

spurningin, men niður-
støðan kann ikki brúkast
til nakað serligt í nevnda
spurningi.

Fiskidagatalið er lækkað
uml. 20% tey níggu árinu
fiskidagaskipanin hevur
verið í gildi. Fyri at taka
hetta aftur skuldi effek-
tiveturin vaksið við uml.
2% árliga. Men um hetta
er hent, vita vit ikki -
heldur ikki við umrøddu
kanning.

Samanlegging av veiðu-
loyvum, útskipting av skip-
um og handil við fiski-
døgum krevur, at tað ber
til at samanbera veiðu-
evnini millum bólkar.

Hetta hevur verið gjørt
við at samanbera veiðu-
evni eftir rúmmáti, flat-
máti og maskinorku. Men
hesin máti at rokna veiðu-
evni hevur einki við upp-
runaligu fiskidagaskipan-
ina at gera, og skipanar-
nevndin vísti landsstýri-
num á hetta í 1998.

Tørvandi gransking
At kalla á øllum økjum
tørvar gransking viðvíkj-
andi fiskidagaskipanini og
kann nevast sum dømi:

- Hava broytingar verið í
veiðuevnunum hjá
fiskiflotanum?
- Hvørja ávirkan hava
stongdu leiðirnar?
- Er veiðumynstrið
broytt sammett við
1985-1994?
- Hvørjar avleiðingar
hava útskiptingar ella
samanleggingar av
veiðuloyvum?
- Hava verið tøknilig lop
í reiðskapi og leitingar-
tólum tey 9 árinu?
- Er reglan um, at vit
kunnu veiða ein trið-
ing av tí 3-7 ára gamla
fiskinum burðardygg?

Eigur at verða tikið
í álvara!!
Stutt sagt kann sigast, at
FF metir hesi sjónarmið at
vera sera viðkomandi, og
tey samsvara eisini væl
við tað, sum vit áður hava
ført fram. Tað er tí um-
ráðandi, at umrøddu kann-
ingar verða gjørðar, so vit
sleppa undan tí árliga
“slagsmálinum” um fiski-
dagar. Hetta var annars
høvuðsendamálið við fiski-
dagaskipanina.
Vit vóna at avvarðandi
myndugleikar taka hesi
mál upp, og tey eisini
verða viðgjørd við atlit
til tey sjónarmið, sum Kjart-
an hevur ført fram.

Um endurnýgging av arbeiðsmarknaðinum

Herfyri bórust tey tíðin-
di frá landsstýrismanni-
num í figgjarmálum, at
tær

**“mongu ósemjurnar og
arbeiðssteðgirnir á arb-
eiðsmarknaðinum eru á-
bendingar um, at før-
oyski arbeiðsmarknaður-
in má endurnýggjast við
meginfeløgum og høv-
uðsavtálum, ið kunnu
bera í sær færri arbeiðs-
steðgir.”**

Hetta kann tað sjálvsagt
vera nakað um, men tað
kann tó ikki vera upp-
gávan hjá einum lands-
stýrismanni at geva fak-
feløgum boð um, hvussu
tey skulu skipa seg.

Ein partur av loysnini
kundi kanska verið, at
vit finga eina skipaða
politiska og umsitingar-
liga skipan, har tað vóru
greiðar mannagongdir á
teimum ymisku økjum-
um. Her er nóg mikið av
uppgávum hjá einum og
hvørjum landsstýrisman-
ni, eisini hjá Bárði.

Og taka vit aktuella
dømið um Maskinmeist-
arafelagið (MF) og SEV,
so ber illa til at siga, at
tað er galið við skipanini
hjá fakfelagnum á øki-
num. MF hevur nýtt ta
grundleggjandi manna-
gongdina hjá einum fak-
felag, nevniliga at fara til
hús, tá eingin sáttmáli
var. At hetta kom at
merkjast meira hjá borg-
arum enn við vanligum
verkføllum er so ikki
feilurin hjá teimum.

Skulu vit tosa um eina
endurnýgging, so henda
støðan ikki skal taka seg
upp aftur, so letur hetta
seg lættliga gera.

Tað, sum var beinleið-
is orsøkin til hetta verk-
fallið, er heimildin hjá
landsstýrismanninum at
nokta at góðtaka ein
sáttmála, har hann als
ikki er beinleiðis partur.
Tað ber ikki til at sam-
ráðast á hendan hátt.
Partar sum samráðast
mugu hava heimild at
gera avtalu, annars eru
samráðingarnar í blind-
um. Tað er greitt, at tá
ein sáttmáli verður und-
irkendur sum her, kann
tað næstan bert enda
sum tað gjørði.

Tað er ikki so lægið,
um ein landsstýrismaður
óttast fyri, at ein sáttmáli
sum hesin leggur grund-
arlag fyri seinni sam-
ráðingar. Tað eru nóg
dømi um hetta.

Tí kann tað saktans
vera óheppið, at ein
stovnur sum SEV, sum
bert hevur seg sjálvan at
hugsa um, skal kunna
leggja støðið fyri ein
heilan arbeiðsmarknað.

Loysnin er eftir okkara
tykki líkatil. Samráðingar
um kommunalar fyrirkø-
ur, sum hjá SEV, verða
lagdar til kommunala
arbeiðsgevarafelagið og
heimildin hjá landsstýris-
manninum verður avtik-
in.

Tá vilja samráðingar-
nar ganga eftir sama
leisti sum allar aðrar
samráðingar í samfelag-
num, og sum høvuðs-
reglu má sigast, at tær
ganga sum samráðingar
eiga at ganga. Hetta vil
eisini tryggja, at somu
størv fáa somu løn á
sama arbeiðsmarknað.

So einfalt kann tað
gerast.

Amnesty fordømir bumbuálop

Amnesty fordømir hvass-
liga bumbuálopini, sum
vóru framd í London
miðbýi fyrrapartin hós-
dagin í farnu viku. Fleiri
fólk eru deyð og nóg
fleiri særð. Álopini hen-
du, meðan fólk vóru á
veg til arbeiðis, og tað
ljóðar, at talið av deyðum
og særðum veksur enn.

Tankar okkara og sam-
kensla okkara er við øll-
um sum eru rakt av hesi
meiningsleysu hending
sigur aðalskrivarin í Am-

nesty, Irene Khan.
- Medvitað álop á sivil
kunnu aldrin rættvísger-
ast. At brúka fólk, sum
eru á veg til arbeiðis við
undirgrundartokum og
bussum, sum málskivur
vísir eina fullkomna van-
virðing fyri mest grund-
leggjandi humaniterum
prinsippum.

- Hesi álopini mugu
steðgast og tey seku set-
ast fyri rættin, metir Am-
nesty.

Ólavsøkugudstænan

Í skrivi frá bispi frætta vit, at tað verður Patrick de
Neergaard, sóknarprestur í Suðuroyar sunnara
prestagaldi, sum prædikar á Ólavsøku í ár.

Tilmælið hjá Fiskidaganevndini

Vit endurtaka høvuðstilmælini hjá fiskidaganevndini fyri komandi fiskiár.

TILMÆLI:

Tilmælið í ár er í fyra þørtum. Fyrst vilja vit taka aftur í tey tilmælini, vit eru komin við tey seinastu trý árin og gera upp, hvat hent er. Í øðrum parti vilja vit taka fram nýggj evnir. Í triðja parti verða evnir viðgjørd, ið landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur heitt á Fiskidaganevndina um at siga sína hugsan um. At enda eru okkara tilmælar um ásetan av døgum.

Endurskoðan av lógini um vinnuligan fiskiskap
Høvuðstilmælið seinast var, at øll lógin um vinnuligan fiskiskap verður endurskoðað til fiskiárið 2005/06.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur sett niður nevnd, sum skal arbeiða við at endurskoða lógina um Vinnuligan Fiskiskap.

Vit ásanna tí, at ongar broytingar verða í karmunum til komandi fiskiár. Tí vil okkara tilmæli byggja á, at lógin um vinnuligan fiskiskap er óbroytt.

Fiskidagaskipanin skal umfata alla botnfiskaveiðu á føroyskum øki
Tey trý undanfarnu árin hevur Fiskidaganevndin staðiliga mælt til, at allur fiskiskapur eftir botnfiski kring Føroyar verður skipaður innan fiskidagaskipanina.

Okkum kunnugt er einki ítrúkiligt gjørt til tess at fáa fiskidagaskipanina at umfata allan vinnuligan fiskiskap á sama øki.

Smábátar sum reka frítíðarfiskiskap út úr fiskidagaskipanini
Vit vilja vísa til okkara tilmæli frá í fjør, um at fáa frítíðarfiskiskap burturúr fiskidagaskipanini.

Umsitingin kann tá blíva betri, tí talið av fòrum minkar við um 800.

Umsetilgheit av fiskidøgum má skipast betur - fiskadagamarknaður
Mælt hevur verið til at fáa gjøgnumskygni í keyp og sølu av fiskidøgum. Vit mæla til, at portalur er tøkur, sum greitt vísir tillutaðar fiskidagar og skrásetta nýtslu pr. veiðufar.

Eins og áður ynskja vit, at reglulig kunning er um handil við fiskidøgum. Ein fyrirtreyt fyri eini sunnari tillaging er, at ein **marknaðarskipan** er galdandi. Grundarlagið fyri eini marknaðarskipan er opinleiki og kunnleiki. Tí eigur tað at verða møguligt hjá teimum, sum hava áhuga, at kunna síggja skrásettu nýtsluna av fiskidøgum eins og fáa yvirlit yvir, hvør eigur loyvini.

Tað er umsetilgheit inn- an bólkarnar í samband við keyp og sølu av fiskidøgum og rættindum. Og seinastu trýggjar mánaðirnar kann ein handla dagar millum bólkur!

Eftir okkara tykki er tað óheppið, at keyp og søla av døgum ikki kann fara fram ímillum bólkarnar.

Vit mæla aftur til, at umsetilgheit av fiskidøgum heldur fram, tó broytt til alt árið, tó í minsta lagi síðstu seks mánaðirnar av fiskidagaárinum (bólkur 5 undantikin).

Vit meta, at umsetilgheit av døgum millum bólkur kemur at virka betur, um allir skipabólkar og allar leiðir eru umfataðar av fiskidagaskipanini.

2.5. Eftirlitsskipan umborð á smábátar
Eins og øðrum skipabólku- um eigur beinanveg at vera álagt bólkur 5 at hava eftirlitsskipan umborð.

ANNAR PARTUR, NÝGGJ TILMÆLI

Hjáveiðan hjá svartkjaftatrolarunum
Í nøkur ár hava vit viðgjørt pástandin um, at svartkjaftatrolarnir fiska nógvan botnfisk, serliga tann stóra upsan. Ongantið hevur verið møguligt hjá okkum at útvega prógv fyri pástandinum.

Í ár hava vit fingið úrslit av stakroyndum frá Fiskiveiðueftirlitinum. Av svartkjaftaveiðu uttanfyri føroyska landgrunnin í 2004 var hjáveiðan 1,69 % og á føroyska landgrunninum í 2005 var hjáveiðan 1,0 %. Í báðum fòrum var nærum øll hjáveiðan upsi.

Somuleiðis hava vit fingið avrit av eygleiðarafrágreiðing av dagbók hjá einum av stóru svartkjaftatrolarunum fyri tíðarskeiðið 12. apríl til 3. maí.

Henda vísir, at veitt var 8.000 tons av svartkjafti, og hjáveiðan var 0,42 %. Hjáveiðan var 33 tons av upsa og 100 kg av kongafiski.

Út frá hesum tilfari kunna vit ikki úttala okkum við greiðari niðurstøðu. Um 1 % og 0,42 % verða brúkt sum grundarlag, og um fyrirtreytin er, at 500.000 tons av svartkjafti verða veidd við Føroyar um árið, so fiska svartkjaftaskipini millum 2.000 og 5.000 tons av upsa, ella áleið 5 % til 12 % av upsaveiðuni. Tað nógva av upsanum er helst stórus upsi.

Um hetta er veruleikin, so meta vit ikki, at hjáveiðan hjá svartkjaftatrolarunum er ein stórus trupulleiki fyri fiskidagaskipanina.

Hinvegin so hevur fiskidaganevndin eina fatan av, at hjáveiðan hjá svartkjaftatrolarunum er meira, tá fiskað verður nærri at

hellingini, har sum trolarnir og línuskipini eisini royna.

Vit vilja tó mæla til, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum tryggjar neyvt regluligt eftirlit við hjáveiðuni hjá svartkjaftatrolarunum.

Serliga toska- og hýsukvotan hjá lemmatrolarum eigur at takast av
Vit vilja mæla til, at toska- og hýsukvotan hjá lemmatrolarum (bólkur 1), verður tikin av komandi fiskidagaár.

Fiskidaganevndin hevur staðiliga heitt á myndugleikarnar um, at djúpvatns- trolararnar koma inn í fiskidagaskipanina.

Tvey høvuðsargument eru.

1. Vit hava víst á, at ein kvotaskipan við nøgd als ikki passar saman við eini fiskidagaskipan. Støðan er nú tann, at minnið er til av toski. Tá kvotan í nøgd er tann sama, sum tá nógv er til av toski, ja so fer tann prosentvísi parturin hjá bólkur 1, ið ikki er við í fiskidagaskipanini, munandi upp á innaru leiðunum.

2. Stóri trupulleikin við eini kvotuskipan í nøgd er eftirlit. Tað er eitt av høvuðsargumentunum fyri, at vald er ein fiskidagaskipan heldur enn ein kvotaskipan.

Avmarkingar fyri vinnuligan fiskiskap á innastu leiðunum fyri bólkur 5
Fiskidaganevndin hevur í fleiri ár gjørt vart við, at veiðan hjá bólkur 5, smábátum, er trupul at viðgera. Hetta er stórus bólkur við upp ímóti 1.000 fòrum, har nógv tann størsti parturin, uml. 800 bátar, ikki reka vinnuligan fiskiskap.

Fiskidaganevndin ynskir ikki at skerja um dagatalið og at avmarka móguleikarnar hjá teimum, sum reka vinnuligan fiskiskap í hesum bólkur.

Toskurin sum hesin bólkur fær, er fyri tað mesta nær landi. Hetta er fyri ein stór- an part ungur toskur og smærri toskur, sum er á veg út frá landi. Vit vilja mæla til, at hesin toskurin verður vardur.

Viðmerkingar til álitið um veiðuorku
Arbeidsbólkurin, sum settur var at kanna fiskiorkuna á føroyska landgrunninum og Føroya Banka, legði frágreiðingina fram fyri Fiskidaganevndina 21. apríl.

Fiskidaganevndin heldur, at arbeidsbólkurin hevur gjørt eitt grundleggjandi arbeiði við at skráseta veiðuorku.

Sum heild taka vit undir við arbeiðshátt og metodu. Ein slík uppgáva hevur altíð nógva óvissu við sær,

og nógv byggir á subjektivar metingar, t.d. um eitt nýtt tól á brúnni ger, at fiskað verður meira.

Sum heild eru vit tó samdir við høvuðsniður- støðunum um veiðuorku, við grundarlagi í greiningunum teir hava gjørt. Hinvegin eru vit ikki heilt samdir í øllum metingunum av tekniskum fram- brotum í útgerð o.t.

Vit vilja gera vart við, at stór óvissa er knýtt at slíkum greiningunum til at kunna gera greiðar niður- støður.

Álitið byggir væl undir okkara viðgerð av veiðuorkuni í 2003. Okkara niðurstøða var, at veiðuorkan ikki økist javnt í verandi flota, men økist í stigum, serliga tá nýggj fòr koma fyri gomul, ella okkurt tekniskt frambrot er. So- stutt fòrir sjálv fiskidaga- skipanin ikki til javnt vaksandi veiðutrýst, men av umsitingarligum ávum kann veiðutrýstið økjast munandi.

Støðan hjá fiskastovnunum
Sum heild meta vit, at støðan hjá fiskastovnunum er ymisk.

Sera nógv er til av upsa og hýsu. Serliga nógv hevur verið til av smáum upsa seinastu árin. Neyvan hevur so nógv verið at fáa av smáum upsa fyrr. Somuleiðis hevur nógv verið til av smáari hýsu í fleiri ár.

Hinvegin er minni at síggja til tosk á landgrunninum enn tað hevur verið í nógv ár. Ábendingar eru um, at smærri toskur er at fáa á djúpari vatni.

Æti:
Nógv æti er til í ár. Fiskidaganevndin hevur á hvørjum ári bygt nógv av sínum tilmælum á metingar av, hvussu støðan er við ætinum. Allir skipabólkarnir meta, at støðan við ætinum er sera góð. Nógv æti er at síggja allastaðir, og fiskurin er feitur. Støðan við ætinum hevur verið góð síðan í heyst. Tað eru nógv ár síðan, at so nógv æti hevur verið at sæð sum í summar.

Fiskidaganevndin er samd um, at tá støðan við ætinum er so góð, kann roknast við, at tað gongur ikki long tíð, so eru stovnarnir væl fyri aftur.

Tvey tey seinastu álitini vísa, at nevndin hevur mett, at tá var lítið til av æti, og at fiskurin var sum heild rak. Metingarnar hjá fiskidaganevndini eru í samsvar við greiningarnar hjá Eilif Gaard á Fiskirannsóknarstovuni.

Tilgongd:
Sera nógv er at síggja av smáari hýsu og smáum upsa. Hinvegin er minni av smáum toski. Í mun til onnur ár er sum omanfyri nevnt, meira smáur toskur at síggja longur úr landi.

UPPRUDDING Í BÓLKI 4.

Tað er av stórum týðningi, at skil fæst á bólkur 4. Ein stórus partur av trupulleikunum við fiskidagaskipanini er ógreiða við umsitingini av bólkur 4. Fyrst og fremst eru politisk ynskir og lögfrøðiligr veruleikar, sum ikki renna saman. Bólkur 4 er í dag sera ógreiður, umframt húk og trol er somuleiðis snellu- fiskiskapur eisini við í bólkunum.

Veiðan á Føroya Banka skerjast og eingin veiða í gýtingartíðini
Vit hava sama tilmæli til veiðuna á Føroya Banka fiskiárið 2005/06 sum fiskiárið 2004/05. Skilt á tann hátt, at tey inntriv sum gjørd vórðu til fiskiárið 2004/05 halda fram.

Viðmerkingar til uppgerð av fiskidøgum
Fiskidaganevndin vil fegin gera viðmerkingar til eitt konkret uppskot um skráseting av døgum. Hinvegin er trupult hjá nevndini sjálfari at koma við einum alternativum uppskoti til skráseting av døgum. Vit hava ikki stundir at gera ítøkiligar viðmerkingar til hetta tilmælið.

Alt skal gagnnýtast
Allir sum eru í fiskivinnuni á sjónum, ynskja at taka livur og rogn við til lands og vóna, at tað skal bera til at fáa inntøku burturúr innvølunum.

Høvuðsgrundin til at livur ikki verður tikin, er at tað tekur nógv longri tíð at arbeiða fiskin.

Limirnir í fiskidaganevndini vilja tó ikki, at tað skal lóggevast um, at alt skal takast við til lands, herundir livur og rogn.

FJÓRÐI PARTUR, TILMÆLI UM DAGATAL FISKIÁRIÐ 2005/06

Dagatal fiskiárið 2005/2006

Í ár er ikki semja í nevndini um ásetan av fiskidøgum fyri fiskiárið 2005/06.

Tilmæli frá meirilutanum
Meirilutin mælir til at minka dagatalið fyri bólkarnar 3, 4 og 5 og hækka dagatalið fyri bólkur 2 og fyri trolbátarnar í bólkur 4.

Okkara grundgevingar byggja á, at veiðan eftir toski er ov høg og veiðuorkan í línuflothanum er økt ov nógv í mun til langtíðarjavnvágina - serliga eru fleiri nýggj fòr skrásett í bólkur 4, men fiska sum línuskip í bólkur 3. Somuleiðis meta vit at veiðuorkan hjá frítíðarfiskarum á innastu leiðunum er økt. Hinvegin so meta vit, at fiskaslógini sum partrolarnir og trolbátarnir í bólkur 4 fiska, er væl fyri. Dagatalið er minkað nógv nú í

fleiri ár. Vit meta, at grundarlag er fyri, at hesir bólkur fáa eitt hægri dagatal í eini langtíðarjavnvág.

Bólkur 3, 4 húk
Vit mæla til, at dagatalið verður minkað 10 %.

Serliga er veiðan eftir toski vaksin munandi við huki. Somuleiðis er veiðuorkan hjá línunum - í bólkur 3 og 4 vaksin nógv av umsitingarligum orsökum. Loyvir hjá fòrum, sum ikki hava verið í vinnu, eru nú blivin aktiv hjá fòrum, sum eru skrásett í bólkur 4, men sum eru meira enn 110 tons.

Bólkur 5
Vit mæla til, at dagatalið verður minkað munandi og eftirlitið við nýtsluni og skrásetingini av nýttum døgum økt. Í minsta lagi 10 %, helst meira, eigur at verða minkað av døgum í hesum bólkunum.

Vit vilja mæla til, at avmarkingarnar ikki raka teir sum reka vinnuligan fiskiskap, men heldur teir sum reka frítíðarvinnu - bólkur 5 b.

Bólkur 5 hevur fiskað millum 5 og 10.000 tons av toski um árið. Talan er um smærri tosk enn longri útiá. Tí má metast, at í tali er tókan av toski stór hjá hesum parti av flotanum.

Vit meta, veiðuorkan í bólkur 5 eru nógv vaksin. Nýggj fòr eru komin í hendan partin av flotanum, sum eru effektiv. Hesi fòr kunna fiska inn í klettin - og fiska tosk inn í klettin.

Bólkur 2
Vit mæla til, at dagatalið hjá bólkur 2 verður hækkað í minsta lagi 10 %.

a. Álitið um veiðuorku vísir, at veiðuorkan í hesum bólkur ikki er vaksin, men heldur minkað seinnu árin.

b. Í nógv ár hevur sera nógv verið til av upsa, og serliga er tað hesin bólkur, ið fiskar upsan.

c. Ein øking av fiskidøgum í hesum bólkur ger, at tá er lættari at fáa bólkur 1 - lemmatrolararnar - við inn í fiskidagaskipanina.

Tilmæli frá minnilutanum
Minnilutin mælir til, at sama dagatal sum fyri 2004/2005 verður ásett fyri allar bólkur í fiskidagaárinum 2005/06.

Hetta er grundað á, at minnilutin metir fiskidagaskipanina at vera eina langtíðar javnvágarskipan, har fiskidagatalið ikki skal stillast á hvørjum ári - hvørki upp, tá nógvur fiskur er, ella niður, tá minni er til.

Vit meta ikki at ógvuslig lop hava verið í veiðiorkuni hetta síðsta árið. Tann partur av flotanum ið troytir toskin eldist og effektiviteturin minkar. Veiðan av toski sær út til at verða uml. 20.000 tons í verandi fiskiári. Tí halda vit ikki at langtíðarjavnvágin er hött av verandi fiskiskapi.

Tann 5. juli andaðist Jacobina Heinesen, Norðragøtu, minni enn eina viku, áðrenn hon vildi fylt 94 ár. Hon kom at rækka ein aldur, sum er teimum fægstu beskorið. Jacobina var ein serstøk persónligheit, sum var nakað nógv út um tað vanliga og eigur hon at fáa nøkur orð, nú hon er farin.

Foreldrini hjá Jacobinu vóru Anna Louisa og Jóan Dávid Jacobsen. Pápin var ættaður av Skipanesi, og mamman Anna Louisa var úr Jákupsstovu í Norðragøtu. Tey bæði vóru stak fólk. Jóan Dávid var kendur at vera sera hegnigur sum jarnsmiður. Hann var tann sum kundi umvæla stórt sæð alt, ið tørvur var á í eini slíkari bygd. M.a. gjørði hann nógv av at umvæla ur og klokkur, og varð tí millum manna stundum kallaður “urias”. Johan David og beiggjarnir hjá Onnu Louisu, Jógvan og Óla Jákup vóru millum stovnararnar av FF í 1910.

Hjá teimum var telefon og søla av spritti, so heim teirra úti á Fløtum var m.a. av hesi orsök ein miðdepil í bygdini. Anna Louisa og Jóan Dávid høvdu tað annars ikki lætt. Tey fingi 11 børn, men tey fyrstu 5 doyðu smá. Og Anna Louisa fekk tvíburðar, 45 ára gomul. Men væl riggaði, og børnini komu væl undan, og nú er Jacobina sum tann seinasta farin.

Gávuríkt barn
Eldri Gøtufólk hava greitt frá, at Jacobina var eitt sera gávuríkt barn. Ein floksfelagi greiddi eina ferð frá, at tá ið Símun Pauli úr Konoy skuldi yvirhoyra børnini, gav hann boð um, at Jacobina og Magnus á Fløtti skuldu ikki svara, tí hann visti, at tey kendu svarini framman undan. Og Jacobina las eina rúgva. Hon lænti sær tær bækur, sum funnust í bygdini. Væl vóru tær ikki so nógvur sum í dag, men kortini... Men tá í tíðini vóru ikki teir somu móguleikar fyri fólk við slíkum gávum, sum teir eru í dag.

Útlongsul
Tá ið Jacobina var liðug við skúlan, fór hon at arbeiða í Pakkhúsinum, tí gamla bygdahandlinum í Norðragøtu, har hon var í sjei ár. Hesin handil var, eins og líknandi handlar í øðrum bygdum, miðdepilin í bygdini. Her kom jú alt fólk í bygdini saman og tað var ikki bert fyri at keypa. Tummas Jakku á Geilabø var jú eisini tann stóri arbeiðsgevarin í bygd-

Heini við “fortjenstmedalje” fyri at hava verið klokkari og organistur við Gøtu kirkju í 57 ár.

Jacobina, tá hon fylti 90 ár.

Til minnis um Jacobinu

ini við skipum og fiskaturking. Nóg av vøruni varð “skrivað”, sum vanligt var tá í tíðini. So, hetta setti eisini stór krøv til bóklig og roknskaparlig evni, og var her rættiliga brúk fyri evnunum hjá Jacobinu.

Men hennara útlongsul hevur altíð verið stórus, so í 1935 fór hon til Noregs á eina ferð, sum var fyriskipað av Færøsk-Norsk Bondelag. Hagani fór hon til Danmarkar at vitja fastur sína Johannu Jacobinu G. Dinesen, ið eisini var ein rættilig persónligheit. Jacobina var tá burtur í fleiri mánaðar. Fasturin fekk javnan vitjan av síni ætt í Føroyum og var kend fyri at vera gestablið og hjartalig. Tað sama var ikki minni galdandi fyri mostrina, Onnu Katrinu í Mortanstovu, sum eisini búði í Keypmannahavn.

Hjá fastrini var síð lagt til ein Ísraelskærleika, sum vardi allar dagar hjá Jacobinu. Tí var tað eitt hendinga upplivsi, sum hon hevði longst eftir í mong ár, tá ið hon slapp til Ísrael í 1980. Og tað kundi eingin ferðaleiðari fortelja henni nakað um bíbilsku støðini, sum hon ikki longu visti. Hesin Ísraelskærleiki er eisini farin víðari til børnini. Og tað gleddi eisini Jacobina, tá dóttirin Ása fyri nøkrum árum síðani fekk høvi at handa Teddy Kollek, fyrrverandi borgmeistara-

num í Jerusalem, ein føroyskan borðbát, sum nú minnir hann um Føroyar og Ísraelsvinirnar her á landi.

Fekk skrivligu uppgávurnar í bygdini
Men við teimum bókligu evnunum, sum Jacobina hevði, var tað náttúrligt, at hon fekk nógvur av teimum uppgávum í bygdini, sum vóru av skrivligum slag. Sum sagt, hevði hon sínar royndir í pakkhúsinum, har hon var í nógv ár. Hon gjørdist eisini grannskoðari hjá Glæmunni, sum var almenna heitið á pakkhúsinum.

Í fleiri ár hevði hon roknskapin hjá fyrirøku á Skipanesi, og hagar gekk hon javnan um Gøtueið til arbeiðis. Hetta gjørdi hon eisini, tá ið hon var við barn við fyrsta barninum. Seinni í tíðini hevði hon sjúkrakassan undir hond.

Giftist við Heina í Súnastovu
Jacobina giftist í 1936 við Heina í Súnastovu, sum eisini var norðragøtumaður. Tey fingi 8 børn; Magnus, Ása, Eivind, Jón, Sólvá, Herberg, Anna og Ingolf. Aftrat hesum vaks systirsonur Heina, Ernst, upp hjá teimum, so her hevur eisini verið hjartalúm. Eivind og Ernst doyðu fyri nøkrum árum síðani, og hini børnini búgva í Gøtu, Runavík, Havn og Danmark. Sum

frá er liðið, eru ommubørnini blivin 23 og langommubørnini 18 í tali.

Heini var ótrúliga hegnigur, og kom hetta longu til sjóndar, tá ið hann var drongur. Á fornminnisavninum Blásastova í Norðragøtu stendur ein dampmaskina, ið Heini gjørdi sum smádrongur

og organistur fyri tað mesta í heili 57 ár. Og fyri hetta fekk hann viðurkenning frá drotningini. Men hann var ofta til skips. Og tá mátti Jacobina taka um endan og skipa fyri, at tað varð ringt í kirkju. Sjálv kundi hon spæla orgul, tá ið Heina barst frá. Heini doyði í

Heini bóndi, og tað kravdi eisini sítt av eini konu. Hon var heilt gomul, tá hon framvegis skipaði fyri hoyggingini, hóast hon ikki longur var ment at fara út í bøn.

Jacobina er eitt av teimum fáu konufólkunum, sum dámdi væl at at fara á flot. Hon fekk okkurt av børnunum at rógva og so at dyrgja. Eitt mið á Gøtuvík varð enntá kallað Binumið. Skil fyri streymi og veðri hevði hon eisini, og tað er meira enn sigast kann um hann, sum skrivur hesar reglur.

Hon var eisini hegnig. Í 2003 høvdu vit grein um pápa hennara. Tá greiddi vit frá, hvussu Jacobina fyri 80 árum síðini hjálpti pápanum at gera eina kumpass. Tað var Jacobina, sum teknaði rósuna. Hon gjørdi eisini eitt “patent” at reinsa typtar brennarar á primussum. Henda grein finst á heimasíðu okkara: www.fiskimannafelag.fo, blað nr. 297.

Jacobina var vitandi
Jacobina var ein vitandi kvinna. Hon hevði alt lívið áhuga í øllum samfelagsviðurskiftum, og hon hevði nærum til tað seinasta avgjördar meiningar um dagsins mál. Tað er næstan ikki tað, sum hon ikki kundi svara uppá. Visti hon tað ikki, fekk hon tað kannað. Hon sigst at hava slitið meira enn eina Focus, eitt 1 binds leksikon, upp. Og var onkur í familjuni, sum ivast í onkrum, “so er bert at ringja til ommu”; so fekst ein fyrilestur um nærum eitt hvørt evni. Ætt og bygðasøgu hevur hon gott skil, á og tibetur fekst partur av hennara vitan uppá band meðan tíðin var til tað.

Jacobina hevur sjálv skrivað nógv niður og hevur luttikið í ritgerðakapping hjá Fróðskaparsetrinum.

Gjøgnum øll árin hevur verið eitt serligt samband millum okkum í Tjørnstovu og húsið hjá Heina og Jacobinu. Tað gjørdi tað ikki verri, at her var heilt fitt av skyldskapi. Hon var systkinabarn ommu, og hetta taldi hjá okkum báðum. Og ein hevði ikki rættiliga verið í Norðragøtu, um ikki var stokkið inn á gólvið hjá Jacobinu, har tað fekst mangt hugnaligt prátt.

Vit í Tjørnstovu hava mist ein góðan vin, og vit vilja til allar tíðir minnast Jacobinu við virðing.

Óli

Kumpassin, har Jacobina teknaði rósina.

og sum var brúkt umborð á einum modellbáti.

Tey bæði vóru mótsetningar sum ofta er við hjúnum. Heini var perfektionistur, og hann kundi nýta langa tíð at koma til eina støðu um, hvussu hann skuldi grípa tingini ann fyrir at fáa alt at vera fullkomið. Her var Jacobina beint tað mótsatta. Hon vildi hava skjótar loysnir, so kundu detaljurnar koma í aðru røð. Annars var Heini klokkari

1979. Sjálvur var eg til skips saman við Heina og eru hetta millum tey hugaligu og eisini stuttligu minnini frá skips-tíðini.

Dugdi væl at skipa fyri
Tað er ikki ov nógv sagt, at Jacobina dugdi væl at skipa fyri. Og henni dámdi tað eisini! Hon var jú eisini fiskimannakonu við tí, sum kravdist av eini slíkari. Aftrat hesum var

Ráðstevna um veðurlag og fiskastovnar

Olaf Olsen var 20. og 21. júní á einari ráðstevnu í Bergen um gransking av, hvussu veðurlag ávirkar fiskastovnar. Blaðstjórin fekk um endan á ráðstevnuni seinna partin tann seinna dagin. Ráðstevnan var fyriskipað av SNF, sum stendur fyri Samfunds- og Næringslivsforskning.

Ráðstevnan var bert fyri vísindafólk, sum granskaðu í veðurlagi og fiskastovnum, og eisini í fiskimannasamfeløgum. Tó var eingin fiskimaður boðin við. Olaf var heldur ikki boðin við, men var tó boðin vælkommin, tá ið hann spurdi um loyvi til tess. Annars stendur í norskum bløðum, at teir halda, at fiskimenn áttu at verið við. Olaf var áhugaður fyri at hoyra, hvat vísindafólk høvdu at siga um málið. Eisini hitti hann har kunninga - Menachem Ben-Yami frá Ísrael - sum hann hevði eina avtalu við.

Hann sigur, at sumt av tí, sum kom fram har, var áhugavert, meðan annað var so teoretiskt, at tað segði leikmonnum lítið. Tað var eisini so óvist, at tað bar ikki til at byggja nakrar avgerðir á tað í næstu framtíð.

Ráðstevnan varð hildin á Handilsháskúlanum í Bergen, og tey, sum greiddu frá, komu frá Noregi, Íslandi, Danmark, USA, Ruslandi, Chile, Týsklandi, Kanada, Ísrael, Australíu, New Zealandi, India, Malavi, Iran og Ghana.

Tey flestu vóru samdum, at veðurlagið og veðurlagsbroytingar hava sera stórt árin á fiskastovnar,

bæði viðvíkjandi hvussu teir ferðast, og hvussu livilíkindini hjá teimum eru. Tað varð sagt har, sum annars ikki hevur verið nógv frammi, at veðurlagið hevur nógv størri ávirkan í mun til fiskiskap, enn fyrr hildið. Nevnt varð um norðhavssildina, sum hvarv síðst í 1960-árunum, at helst hevði broytingin í veðurlagnum størstu skuldina, og ikki so nógv fiskiskapurin, sum higartil hildið. Tað altavgerandi er føði, ikki minst reyðæti, og tað verður eisini ávirkað av veðurlagnum.

Eisini varð globala upphitingin umrødd. Tey roknaðu við, at hon kom at hava positiva ávirkan á okkara leiðum. Tó var alt so óvist, at ikki var ráðiligt at spáa um nakað.

Menachem Ben-Yami greiddi frá, hvussu tað var í eystara parti av Miðjarðarhavinum. Har komu nýggj fiskasløg inn frá Indiska Havinum gjøgnum Suez-veitina, men tey fortrongdu lokal fiskasløg, so nettoávirkanin var ikki tann stóra. Annars helt Menachem fleiri ferðir, at fyrilestrarnir høvdu ikki nógv við "real life" at gera.

Sera áhugavert var at hoyra um viðurskiptini í einum innsjógi í afrikanska landinum Malawi. Har er eitt vatn, sum eitur Chalwi vatnið, og sum er umleið 2100 ferkilometr ar til støddar - hálvaðru ferð støddina av Føroyum. Tað er bert 5 metrar djúpt, men eitt vanligt ár veiða teir umleið 25.000 tons av ymiskum fiska-

Olaf Olsen á ráðstevnuni.

Ragnvaldur Hannesson er íslendingur í Noregi. Hann var fundarstjóri.

sløgum. Men tað koma ár við vatnflóð, og eisini er turkur viðhvørt. Tá tornar vatnið heilt upp, og sjálvandi er so eingin fiskur, men tá ið so fer at regna, so kemur vatnið aftur, og eisini fiskurin. Teir regu-

lera ikki fiskiskapin, men halda, at tað er rætt at fiska tey fiskasløg, sum eru í vatninum, so "føðslupýramitan" kann hava tað rætta skapið. Er hetta í tráð við føroysku fiskadagaskipanina?

Menachem Ben Yami mundi vera ellisforseti, men hann hevði sínar avgjördu hugsunir um viðurskiptini.

Hvør ber hvønn?

“Her niðri eru hinir ævigu armar.”
5. Mós. 33,27 b

Einaferð hitti eg ein persón, sum rætti mær hond, hugdi meg í eyguni og spurdi álvarsliga: “Ert tú ikki troystur av Gudi?” Hvussu skuldi spurningurin skiljast og svarast? Eftir at hava hugsað meg um eina løtu segði eg: “Troystur av Gudi? Tað veldst um, hvør ber hvønn!”

Er mín gudstrúgv, mín kristindómur, tann, at eg skal bera Gud, eg skal halda fast í honum, eg skal trúgva, eg skal vitna, eg skal stríðast, eg skal skilja Gud, eg... eg... so verði eg troystur, ørkymlaður, friðleysur, gleðileysur, hvíldarleysur....

Skal tyngdin í gudstrúnni og í kristindóminum hvíla á mær, og verði eg sjálvur kjarnin í mínum kristinlívi, so neyðars eg! Tá verður tað ein holdligur, sjálgjörður, kraftarleysur, troysttandi... kristindómur, sum ikki ber á mál.

Tíverri eru tað menniskju, sum í blindum royna at liva ein slíkan sjálgjörðan og náðileysan “kristindóm” - uttan Kristus.

Sonn gudstrúgv og sannur kristindómur byggir harafturímóti altíð á Kristus aleina, á náðina aleina, á fyrigeving syndanna vegna Jesu blóð. Tá verður Kristus, og tað hann hevur gjørt okkum til frelsu, grundarlagið og tyngdin.

Tá verður spurningurin ikki, hvat vit kunnu og skulu, men hvat Kristus hevur gjørt og ger. Verður Kristus útgangsstøðið, grundarsteinurin, miðdepulin, drívmeigin.... verður kristinlívið satt, ríkt, gleðiligt, friðfyllt... hóast trupulleikar og mót-gongd.

Tað eru ikki vit, sum skulu rætta armarnar til himmals, so Gud fær fatur á okkum, fær bjargað og hildið fast, men her niðri eru hinir ævigu armar. Armar Guds eru beint her, tú og eg liva og stríðast. Teir røkka um allan heimin og eru almáttugir.

Hava teir fingið fatur í tær og hvílir tú í teimum?

Tað eru ikki vit, sum skulu draga okkum sjálvi upp úr botnleysa syndadikinum, men Gud, sum rættir seg niður eftir okkum, dregur upp og setir føtur - fastar á klettin - Kristus.

Syndirnar kunnu vit ikki sjálvi tváa av okkum, hóast vit nýta nógvu sápu. Men játta vit tær fyri Gudi, so reinsar blóð Jesu, sonar hansara, okkum frá allari synd.

Eru vit veik - Kristus er sterkur. Eru vit skitin - Kristus er reinur. Vit standa ikki mát fyri Gudi - men tað ger Kristus.

Við at taka ímóti Kristusi, trúgva á hann, fært tú tilroknað alt, Kristus er og eigur.

“Heldur ikki mín kristindómur, so heldur tó mín Kristus!” (Luther)

Sælu og frið eg uttan teg ei fái,
tí hvar er hjarta fult sum títt av náði?
Tú ert, o, Jesus, tú Guds lambið reina,
skjól mitt aleina!

Ms. 394

Kredittráðgevi til peningastovn í vøkstri

Kreditteild okkara sóknast eftir einum nýggjum kredittráðgeva til eitt avbjóðandi starv í einum peningastovni við hugsjónum og málum innan kredittøkið.

Kreditteildin hevur ábyrgdina av, at kredittøkið í Sparikassanum verður umsitið forsvarligt og lønandi.

Vit ynskja okkum ein virknan og fakliga trygган starvsfelaga, ið bæði megnar at arbeiða sjálvstøðugt og í tøttum samstarvi við onnur á kreditteildini eins og í samtaki Sparikassans.

Føroya Sparikassi stendur í vøkstri, og tí broytast uppgávur, eins og fleiri leggjast afturat. Arbeiðið er fjøltáttað og setur krøv til samstarvshug, samskiptisevni, hugskotsríkidømi og eginleikan at taka avgerðir. Leiðin frá góðum hugskotum til veruleika er stutt.

Uppgáurnar hjá kredittráðgevanum eru t.d.:

- Lánsaksviðgerð
- Uppfylging og gjøgnumgongd av kundaviðurskiptum
- Sundurgreiningar av roknskapum, útlánnum og vinnugreinum

- Arbeiði við kredittpolitikki, virkisgongdum og leiðreglum innan kredittøkið
- Áhaldandi menning av kredittøkinum

Nýggi kredittráðgevi okkara eigur at hava hóskaði útbúgving t.d. HA, HD ella líknandi, men fólk við øðrum viðkomandi útbúgvingum eru eisini vælkomnir at søkja starvið. Umsøkjarin skal vera sinnaður at menna seg bæði fakliga og persónliga.

Fleiri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til:

Marjuna Eystberg, starvsfólkaleiðara, telefon 348510 ella við telduposti til: marjun.eystberg@sparikassin.fo og/ella Boga Bendtsen, undirstjóra og leiðara á kreditteildini, telefon 348520 ella við telduposti til: bogi.bendtsen@sparikassin.fo

Skrivlig umsókn skal verða Sparikassanum í hendi í seinasta lagi mánadagin tann 18. juli 2005.

Send umsóknina til:
 FØROYA SPARIKASSI
 Att.: Marjun Eystberg, starvsfólkaleiðari
 Postboks 34, Yviri við Strond 2
 FO-110 Tórshavn

Visjónin hjá Føroya Sparikassa er at vera brúkaravinaligasti peningastovnur í Føroyum. Í Sparikassanum starvast 171 fólk á 16 privatkundateildum og tveimum vinnukundateildum kring um í landinum. Á deildunum veita vit ráðgeving og selja figgarligar tænastur, har aðalvirðini eru tryggleiki og brúkaravinsemi. Á kreditteildini, Yviri við Strond 2, starvast átta fólk. Í samtaki Sparikassans eru tvey dótturfeløg: Húsameklarafelagið INNI og Eik Bank.

 FØROYA SPARIKASSI

DEILDARSTJÓRI søkt til ELFELAGIÐ SEV

Starvið sum deildarstjóri á Framleiðsludeildini hjá SEV er leyst at søkja til setan frá uml. september - oktober 2005.

Starvið

Framleiðsludeildin hevur um hendur øll framleiðsluverkini hjá SEV. Hesi umfata í lýtuni diesel-, vatn- og vindorkuverk.

Framleiðslan hjá SEV var í fjør hendan:

Dieselorka 147.026 MWh
 Vatnorka 94.387 -
 Vindorka 567 -

Mesta lastin var í fjør 41 MW í meginøkinum og 4,9 MW í Suðuroy.

Undir Framleiðsludeildini starvast umleið 50 fólk, harav meginparturin er maskinmeistarar.

Framleiðsludeildin hevur yvirskipaða ábyrgd fyri og eftirlit við rakstri av framleiðslueindunum. Tann, ið settur verður, skal hava dagligu leiðsluna av øllum uppgávnunum hjá deildini, eisini nýgerð av framleiðsluverkum, undir ábyrgd yvirfyri, og saman við stjóra yvirfyri stýri felagsins. Deildarstjórinn hevur skyldu at ansa eftir, at á øki deildarinnar verður fyrisiting, umsiting av virkjum og virkisarbeiðir gjørd á besta hátt og hevur ábyrgd fyri, at gjørt verður eftir teimum lógum og reglum, ið hitt almenna fyrisetur. Starvsstaðið er skrivstovan hjá SEV í Tórshavn, men við tað, at framleiðslueindirnar eru spjaddar um alt landið, skal roknað við nakað av ferðing í arbeiðsrindum, m.a. til Suðuroyar og til útoyggjar.

Førleikakrøv

Krævt verður, at viðkomandi hevur í minsta lagi viðkomandi verkfrøðingaprógv á sama støði sum teknikumverkfrøðingar frá donskum lærustovnum. Arbeiðsroyndir á verkfrøðingastøði - serstakliga innan dieselmotorar - geva fyrimum.

Lønin

Starvið er lønt sambært sáttmála millum Figgjarmálaráðið og Føroya Verkfrøðingafelag.

Nærri upplýsingar

Nærri upplýsingar um starvið kunnu fáast við at venda sær til Bjarka Hermansen, deildarstjóra ella Klæmint Weihe, stjóra, báðir á tlf. 346800.

Umsóknarfreist v.m.

Umsóknir skulu saman við avriti av prógvum og møguleikum ummælum sendast til Elfelagið SEV, Box 319, 110 Tórshavn og skulu vera SEV í hendi í seinasta lagi tann 25. juli 2005.

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust
og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 42 40 34 / 42 30 01
 fartlf: 21 33 17
 fax: 42 47 97

 Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

**Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir**

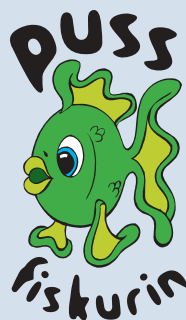
Vit útvega eisini:

**Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
 Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
 Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
 Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari**

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
 Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
 www.farpack.com

Hví koma menn ikki í yvirgangsaldurin?
- Teir sita fastir í pub-ertetinum!

Spurningur: Hvat er tað, ein kúgv hevur fyra av og ein kvinna bert tvey?
Svar: Bein!

Ein lummatjóvur spurdi ein annan: "Hvussu gongst hjá tær?"
- "Tað er sum man tekur tað..." svaraði hin.

Stjórin: "Nei, nú er ov galið; tú situr jú og svevur í arbeiðstíðini."
Petur: "Ja, og hvat so, tú bjóðaði mær jú eitt dreymajobb....."

"Nei, eg sigi ikki, at Óli er býttur, men tá hann herfyri var hjá einum tankalesara fekk hann pengarnar aftur!"

- Tænarin! Tað liggur eitt hoyriapparat í suppuni.
- Ha..?

Í landalærutímanum spurdi Per: - Hvar liggur Liverpool?
Óle svaraði: - Næstovast í Premier League.

Hjá vegetarunum siga tey: Komið og etið - áðrenn maturin fólur, í staðin fyri ...maturin kólnar!

Kiwanis burturlutar aftur bát

Kiwanis er ein altjóða hjálparfelagsskapur, sum var stovnaður í 1920 í USA. Føroyar eru eisini við í hesum virkseimi, og eru trýggir klubbar her á landi.

Í Føroyum hevur verið lagdur dentur á at hjálpa børnum. M.a. hava sjónvørp og video verið útvegað til barnadeildir á sjúkrahúsum, eins og stuðul hevur verið veittur til onnur endamál til frama fyri børn. Eitt serstakt endamál er at útvega børnum í menningarlandum salt við jodi í, sum er serliga heilsufremjandi.

Árliga verða seldir lutaseðlar til frama fyri hetta arbeiði, og hetta er tíggjunda árið, at høvuðsvinningurin er ein føroyskur bátur. Seinasta ár var báturin smíðaður av Kaj Hammer.

Báturin er hesa ferð smíðaður av Joen Petur Clem-

Her síggja vit bátin saman við íðnum lutaseðlaseljarum. Fremst Óli Jacobsen, ættaður úr Fuglafirði, og fiskimaður meginpartin av lívinum. Hann er sonur ein kendan skipara, Meinhard á Gulldrangi. Hann fylti 60 ár nú ein dagin og vit ynskja honum tillukku. Hin maðurin er Eirikur Ingvarsson, íslendingur, sum hevur búð í Føroyum í mong ár.

entsen av Sandi. Hann er somur kenda bátabyggjaran Marius Clementsen,

Jóan Petur Clementsen á Sandi er sonur kenda bátasmiðin Marius á Klettum.

sum lærði handverkið hjá Hans Christoffer Hansen (Doffa) í Miðvági.

Jóan Petur hevur verið við til at smíða bátar frá barnaárum, og nú hann er 44 ára gamal, fer hann skjótt at koma uppá 100 bátar, ið hann hevur latið

úr hondum. Alt frá fyramannaførurum og upp til størstu seksáringar.

Hesin báturin er eitt stórt fyramannafar, 21 fót langur og 3 alin og 1 tumma breiddur.

Vit vilja heita á fólk um at stuðla hesum góða

endamáli og harvið eisini føroyskum bátasmiði, sum er ein serføroysk mentan. Sum tað sæst, so er hetta eitt kynstur, sum gongur í arv frá ættarliði til ættarliði, og hetta hevur allan stuðul uppibornan.

dagsins MYND

Í 2003 høvdu vit eina áhugaverda frásøgn hjá Jógvan Edvard Hansen úr Fuglafirði, sum ungur fór til Íslands og búsettist har. Tað mest merkisverda við Jógvan Edvard var, at hóast tá 88 ára gamal dugdi hann eins væl at handfara teldu sum tey ungu. Frásøgnin kann lesast á heimasíðuni www.fiskimannafelag.fo blað nr. 298.

Jógvan hevur verið aftur í Føroyum, her hann helt sín 90 ára føðingardag saman við familjuni, og hann hevði øll børnini við sær. Tey eru á hesi myndini.

Vit ynskja Jógvan Edvard hjartaliga tillukku við degnum.

